

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra výtvarné kultury

Diplomová práce

GALERIJNÍ ANIMACE V MUZEU STŘEDNÍHO POOTAVÍ

Kateřina Prokopcová

Vedoucí práce: PaedDr. Rudolf Podlipský, PhD.

Plzeň 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina PROKOPCOVÁ**
Osobní číslo: **P061151**
Studijní program: **M7504 Učitelství pro střední školy**
Studijní obor: **Učitelství odborných uměleckých předmětů pro střední školy**
Název tématu: **GALERIJNÍ ANIMACE**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarné kultury**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Zájemkyně/zájemce se podrobně seznámí s problematikou galerijních animací. Na základě teoretické přípravy a hospitací v galerijních animacích vypracuje program animace ke konkrétní výstavě, který poté několikrát (podle domluvy) realizuje s různými skupinami účastníků (školní skupiny, skupiny z jiných zařízení, skupiny dospělých atp.). Zájemkyně/zájemce realizaci animací dokumentuje (audio i video). Po každé realizaci sepíše reflektivní bilanci. Získané zkušenosti a dokumenty zájemkyně/zájemce podrobí kvalitativní analýze jako podklad pro závěrečnou zprávu. Východiskem pro její psaní je konfrontace závěrů z teoretické přípravy s nabytými (z analýzy vyplývajícími) vlastními zkušenostmi.

Rozsah grafických prací: vyplýne ze zprac. DP
Rozsah pracovní zprávy: 25 - 30 stran textu formátu A4
Forma zpracování diplomové práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

HORÁČEK

R.,Galerijní animace a zprostředkování umění,BRNO,1998,ISBN 80-7204-084-7 HORÁČEK R.,V dialogu s uměním,BRNO,1994 JÚVA V.,Dětské muzeum:edukační fenomén pro 21.století,BRNO,2004,ISBN80-7315-090-5 HORÁČEK R.,ZÁLEŠÁK J.,Aktuální otázky zprostředkování umění:Teorie a praxe galerijní pedagogiky, vizuální kultura a výtvarná výchova,BRNO,2007,ISBN 978-80-210-4371-8 BRABRACOVÁ A.,Brána muzea otevřena,PRAHA,2003,ISBN 80-86213-28-5

Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Rudolf Podlipský, Ph.D.
Katedra výtvarné kultury
Datum zadání diplomové práce: 26. listopadu 2009
Termín odevzdání diplomové práce: 30. června 2011

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
děkanka

PhDr. Vladimíra Zikmundová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 15. ledna 2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne 19. dubna 2012

.....
Kateřina Prokopcová

Děkuji PaedDr. Rudolfu Podlipskému, PhD., za pomoc při přípravě a zpracování této diplomové práce, dále Muzeu středního Pootaví ve Strakoniciích za umožnění realizovat praktickou část diplomové práce a v neposlední řadě děkuji pedagogům a jejich studentům, které se animace účastnili.

Obsah:

Titulní strana

Zadání diplomové práce

Prohlášení

Poděkování

Obsah

Anotace

1. Úvod.....	8
2. Galerijní animace.....	10
2.1. Pojem galerijní animace.....	10
2.1.1. Prožitek, zážitek.....	10
2.1.2. Rozdělení galerijních doprovodných akcí.....	13
2.1.3. Předpoklady vzájemné spolupráce mezi muzeem a školou.....	14
2.1.4. Osobnost galerijního pedagoga.....	15
2.2. Interpretace výtvarného díla v animacích.....	16
2.2.1. Expresivní interpretace.....	17
2.2.2. Divák a jeho podíl.....	17
3. Animace v Muzeu středního Pootaví.....	18
3.1. Příprava animace.....	18
3.1.1. Zkušenosti s realizací GA.....	18
3.1.1.1. Animace na Katedře výtvarné kultury FPE ZČU v Plzni.....	18
3.1.2. Muzeum středního Pootaví.....	20
3.1.3. Výběr výstavy a skupin.....	21
3.1.3.1. Místo.....	21
3.1.3.2. Výběr výstavy.....	22
3.1.3.3. Výběr skupin.....	24
3.1.4. Animační program.....	25
3.1.4.1. Příprava.....	25
3.1.4.2. Záměr.....	25
3.1.4.3. Scénář.....	26
3.1.5. Komentář (příprava).....	36
3.2. Realizace galerijních animací.....	39
3.2.1. Realizace GA 3OT (24. 5. 2011).....	39
3.2.2. Realizace GA 2OT (1. 6. 2011).....	46
3.2.3. Realizace GA 1OT (23. 6. 2011).....	51
3.2.4. Komentář (realizace).....	55
4. Odezva. Dotazníkové řešení.....	58
4.1. Dotazníky pro studenty.....	58
4.1.1. Cíl otázek pro studenty.....	59
4.1.2. Analýza dotazníků pro studenty.....	59
4.1.3. Komentář (dotazníky pro studenty).....	68
4.2. Dotazníky pro učitele.....	71

4.2.1.	Cíl otázek pro učitele.....	71
4.2.2.	Analýza dotazníků pro učitele.....	71
4.2.3.	Komentář (dotazníky pro učitele)	74
5.	Závěr.....	76
	Seznam literatury a pramenů	
	Resumé	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

Anotace

Obsahem diplomové práce je konfrontace získaných zkušeností z teoretické a praktické přípravy v době studia na ZČU v Plzni s realizacemi galerijních animací v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících. Vlastní galerijní animace byly realizovány k výstavě malíře Teodora Buzu s názvem výstavy Tanec barev. Teoretickou část tvoří náhled na galerijní animace a na interpretaci výtvarného díla. Jako podklad pro analýzu praktických realizací sloužilo sepsání reflektivních bilancí a pořízení videozáznamu a fotodokumentace. Práce ukazuje galerijní animace jako vhodný program umožňující seznamování účastníků s uměním a staví se na podporu zavádění galerijních animací jako inovativní výukové metody do škol.

The thesis is focused on confronting the theoretical and practical experience obtained during the studies at the University of West Bohemia in Plzen and the realization of gallery animations in the Museum of the Otava River Region in Strakonice. The gallery animations themselves were realized during the exhibition of Teodor Buzu called Colour Dance. The theoretical part is comprised of the analysis of gallery animations and interpretation of visual art work. A write up of reflective evaluations and creating video- and photodocumentation were used as a basis for the analysis of practical realizations. The thesis presents gallery animations as a suitable program enabling the introduction of participants to art and supports the implementation of gallery animations as an innovative education method in schools.

1. Úvod

V současné době nás umění obklopuje ze všech stran a stále více ovlivňuje náš život. Výtvarná díla nenajdeme jenom v galeriích a muzeích, ale i v kavárnách, restauracích, hotelích, a také ve veřejných prostorách různých úřadů a institucí. Divák se tedy s výtvarnými uměleckými díly setkává skoro na každém kroku. Dříve v jeho přípravě na efektivní setkávání s díly převažovaly přístupy, které jej ve své podstatě od umění víceméně odrazovaly. Dnes už se však ve vzdělávání objevují přístupy, které cesty k dílům spíše otevírají. Jedním z těchto přístupů, který je navíc komplexní povahy, jsou galerijní animace. Jedná se o nejakčnější, nejhravější a nejpraktičtější formu doprovodného programu k vystaveným dílům. Vzdělávací programy jsou určeny zejména žákům a studentům škol, méně už dalším návštěvníkům právě probíhajících i stálých výstav. Lektoři a účastníci společně, za užití různých aktivit, zejména ve výtvarně zaměřených „oživují“ zdánlivě neživé a vzdálené světy umění.

Výuka v předmětu *Galerijní animace* na Katedře výtvarné kultury FPE ZČU, v němž se studenti problematikou animací přímo zabývají, mně natolik zaujala, že ovlivnila výběr tématu mé diplomové práce. Z téhož důvodu jsem také zvolila možnost získat certifikát, který opravňuje připravovat a realizovat galerijní animace jako lektorka působící i mimo rámec učitelské profese. Obsahem diplomové práce je teoretický i praktický náhled na celkovou přípravu a realizaci galerijních animací pro jednu konkrétní připravenou výstavu. Program galerijní animace byl připraven pro různé věkové skupiny studentů střední školy, oboru, který je zaměřen na výuku výtvarných předmětů. Ke každé realizaci je pořízen videozáznam a průběh je rovněž doložen fotodokumentací. Cílem diplomové práce je analýza získaných zkušeností a konfrontace závěrů z teoretické průpravy a vlastních poznatků z přípravy a realizace galerijních animací. Diplomová práce analyzuje chování studentů při galerijní animaci, všímá si jejich prekonceptů a rozdílů mezi jednotlivými věkovými skupinami. Vyhodnocuje jejich vliv na znalosti zúčastněných studentů. V práci předkládám analýzu vlivu galerijní animace na její aktéry s dlouhodobým časovým odstupem. Rozbor rovněž ukazuje rozdíly galerií, ve kterých jsou realizovány galerijní animace s ohledem na velikost regionu. Vedlejším cílem mé diplomové práce bylo rovněž podílet se na rozšíření galerijních animací z velkých měst do malých galerií. Jejich propagace by

měla napomoci tomu, aby se galerijní animace staly součástí případně alternativou školní výuky.

2. Galerijní animace

V této kapitole se zabírám základními teoretickými poznatky, které souvisí s problematikou galerijních animací, a které jsem uplatnila při přípravě a realizaci galerijních animací. Snažím se přiblížit možnosti využití galerijních animací jako metody při výuce výtvarné výchovy na školách. Dotýkám se zde i blízkosti profese školního pedagoga a animátora v galerii. Hodnotím skutečnost použití výtvarných děl jako podnět ke komunikaci.

2.1. Pojem galerijní animace

Názvem galerijní animace označujeme aktivity, kombinující praktické a teoretické činnosti, využívané v galeriích i muzeích, které jsou přizpůsobené věku účastníků. *Jak český význam slova napovídá, jedná se o určité oživující činnosti, při nichž se cesta k nehybným exponátům na výstavě proměňuje v dobrodružnou praktickou práci. Animace v galeriích jsou „oživující“ činnosti, při nichž návštěvníci pomocí různých materiálů či předmětů vytvářejí dílčí výtvarné etudy, které svým principem, technologií nebo obsahovým zaměřením navazují na sledované výtvarné dílo.*

(HORÁČEK, 1998, s. 71)

Struktura animačních programů je pojata jako společné hledání příběhu výstavy, života umělce a sebe sama. *Podstatnou roli zaujímají galerijní animace, při nichž se návštěvníci dozvídají o smyslu výtvarného umění o dílech, myšlenkách umělců, prostřednictvím vlastních aktivních činností a tematických diskusí.*

(HORÁČEK, 1998, s. 16)

2.1.1. Prožitek, zážitek

a) *„Diference mezi prožitkem a zážitkem není v obecné češtině vůbec pocíťována. Jestliže uvažujeme o rozlišení, pak spíše jako o pomocném nástroji ve vztahu ke zkušenosti. Tyto jemné nuance však např. v angličtině vůbec nelze vystihnout. (Jazykový výraz „experience“ je používán pro prožitek i zkušenost – pravděpodobně z důvodu vnímání zkušenosti jako paměti uchovaného prožitku.)“*

Galerijní animace poukazuje především na roli tzv. „prožitku“. *Prožitková složka výtvarného zážitku soustřeďuje pozornost na osobní niterné stavy a procesy, na vlastní*

postoje, dojmy a emoce, které doprovázejí fiktivní hru s výtvarným dílem. V prožitkové složce výtvarného zážitku se v plné míře uplatňují osobní zvláštnosti prožívajícího člověka – jeho temperament, nálada, vliv životní situace.

(SLAVÍK, 2001, s. 263)

„Slovo „zážitek“ je v současné podobě češtiny používáno zhruba třikrát častěji než slovo „prožitek“.

*Slovem prožitek bychom rádi akcentovali více aktivitu než pasivitu prožívání a především jeho **přítomnostní charakter**. Pro okamžik přítomné aktivity (tělesné i myšlenkové) tedy vyhrazujeme slovo **prožitek** (a proto také praktické působení jako „výchovu prožitkem“). Jestliže však tento **prožitek uplyne do minulosti a my se k němu vracíme** (ve vzpomínce, v racionální analýze apod.), můžeme tento modus označit jako **zážitek**.“*

(JIRÁSEK, 2004)

*Zážitek je nezbytným východiskem pro komunikaci. Každý má potřebu sdílet s ostatními některé pocity a dojmy. **Zážitek je individuálně vnímaný, prožívaný a zapamatovatelný životní obsah pociťovaný jako významový celek – příběh, v němž je z pohledu zažívajícího jedince zachycena příslušná situace. Zážitkem je to, co ze situace můžeme uchopit, pamatovat si a dále s tím v myšlenkách, v představách nebo fakticky zacházet. Jinými slovy: ačkoliv situaci zažíváme zde a nyní, zážitkem je pro nás v konečném důsledku to, co si ze situace odnášíme jako vzpomínky, více nebo méně přístupné pro opakovaný návrat. Některé jsou stále po ruce, jiné se hluboko ukrývají nebo různě maskují a jsou pro svého nositele téměř nedostupné.** V průběhu celé galerijní animace se snaží animátor vytvořit takové situace, na které účastník bude reagovat prostřednictvím zážitku. Tyto zážitky, které jsou vyvolány vzpomínkami, zjišťuje animátor v průběhu reflexe, kdy je veden reflektivní dialog mezi účastníky a animátorem.*

(SLAVÍK, 2001, s. 64 - 65)

b) Tvořivost

Znamená souhrn vlastností osobnosti, které jsou předpokladem pro tvůrčí činnost nebo pro tvůrčí řešení problémů. Mezi jednou z metod, která je užitečná, patří určitě hra, díky které dochází k rozvoji kreativity, různých tvůrčích činností a představivosti. Pro rozvoj talentu a dovednosti je hra důležitou částí i v dospělosti.

Viktor Löwenfeld /Lowenfeld - roku 1958 proslovil na kongresu FEA v Basileji přednášku o fenoménu tvořivosti.

Kriteria tvořivosti:

- *Senzibilita*
  - *Umění setrvat ve stavu koncentrované vnímavosti*
  - *Pohyblivost*
  - *Původnost*
  - *Schopnost přeskupovat a přetvářet*
  - *Schopnost abstrahovat*
  - *Smysluplná organizace*
  - *Schopnost aktivní integrace myšlení, cítění a vnímání*
- (UŽDIL, 1974, s. 40-45)

c) Reflektivní dialog

Podporuje schopnost přemýšlet o tom, co a proč tvoří, srovnávat vlastní výtvořby s díly ostatních a vyjadřovat své estetické názory. *V něm si děti postupně všímají různých stránek a souvislostí své tvorby a mezi sebou o nich diskutují.*

Jejich postřehy jsou východiskem pro další přemýšlení, protože vytvářejí spojovací články mezi osobní zkušeností žáka a tím co jí může odpovídat v širších kulturních souvislostech.

Objevené obsahy dětské osobní zkušenosti mohou být vztaženy jednak ke zkušenostem vrstevníků, jednak – hlavně prostřednictvím učitele – k tradicím určité společnosti a kultury.

Reflektivní dialog probíhá za pomoci slov.

Cílem reflektivního dialogu je:

- 1) poskytnout aktérům příležitost k výpovědi o pocitech a dojmech, které provázely výrazovou hru,
- 2) nacházet co nejvýstižnější slova (příp. doplněná jinými výrazy) pro osobně důležité stránky zážitků navozených výrazovou hrou,
- 3) ujasnit si svůj pohled na zážitky z výrazové hry a porovnávat jej s pohledy ostatních jejích účastníků,
- 4) uvědomit si rozdíly a shody v zážitcích mezi různými lidmi a dekontextualizovat nabyté zkušenosti,
- 5) na základě vzdělávacích motivů poznávat souvislosti mezi projevy vlastní výrazové hry a jinými uměleckými (kulturními) projevy,
- 6) řešit případné vnější nebo vnitřní nezdary a nepohody, které vznikly v průběhu výrazové hry, ale také se podělit s ostatními o radost z vydařeného díla,
- 7) vyzkoušet, posuzovat a promýšlet varianty těch momentů výrazové hry, které jsou pocíčovány jako velmi důležité pro poznávání, anebo málo uspokojivé nebo málo završené.

(SLAVÍK, 2004, s. 235)

2.1.2. Rozdělení galerijních doprovodných akcí

Je mnoho způsobů, které lektor či animátor může používat. Základní rozdělení programů je na teoretické, praktické, smíšené a zvláštní programy.

Teoretické programy

Jde především o přednášky, besedy, besedy s umělci, konference, prohlídky s průvodcem. Důraz je kladen na výklad z teoretických poznatků. Tyto programy patří k nejstarší formě komunikace mezi návštěvníky a galerií.

Praktické programy

Jsou zaměřeny na praktické činnosti návštěvníků, které vychází z teoretických znalostí. Praktické programy zahrnují tvůrčí dílny, kurzy, ateliéry.

Smíšené programy

Jejich síla je vtom, že jednoznačně vtáhnou návštěvníka do děje. Mezi smíšené programy řadíme animace a různé soutěže. Smíšené a praktické programy jsou si navzájem podobné, že nelze přesně určit jejich hranice.

Zvláštní programy

Příležitostné programy zahrnují podobu exkurze v plenéru, Den otevřených dveří, Muzejní noc, odborné a tiskové konference, mezioborové programy, návštěvy ateliérů jednotlivých umělců.

2.1.3. Předpoklady vzájemné spolupráce mezi muzeem a školou

Galerijní animace vedou k teoretické ale i praktické zkušenosti nebo zážitku, pro další rozvoj nebo podobné alternativě při školní výuce. Hlavním rozdílem mezi galerijními animacemi a výukou ve škole je skutečnost, že aktivity jsou realizovány přímo v expozici výstavy, kde mají účastníci stálý kontakt s originálem díla, ke kterému se aktivita vztahuje. Při výuce ve škole musí studenti vzpomínat a představit si, jak dílo vypadalo. *Předpokladem pro rozvoj vzdělávacích programů v muzeu je hledání vyhovujícího vztahu muzea a školy, založeného na oboustranné profesionalitě a vstřícnosti a na vytváření nových strategií vzájemné spolupráce.*

(BRABCOVÁ, 2008, s. 26)

Galerijní animace nejsou určeny pouze pro školy s výtvarným zaměřením. Téma animačního programu je možno dohodnout s animátorem. Animační program může propojovat výtvarnou výchovu především s literaturou, dějinami umění, historií, hudební výchovou, dramatickou výchovou, zeměpisem a dalšími předměty.

Pro vzájemnou spolupráci mezi muzeem a školou je zapotřebí aby:

- škola objevila a rozpoznala vzdělávací a výchovnou hodnotu muzea pro své vzdělávací záměry
- se v muzeu odehrávaly aktivity, které škola nemůže nabídnout nebo zajistit
- návštěva muzea byla zahrnuta do výukového programu každé školy (zatím se z pravidla nachází v kategorii školních výletů)

- *návštěva muzea byla ve spolupráci s muzeem předem koncepčně připravena tak, aby mohla být co nejefektivněji využita*
- *škola pomohla vybrat adekvátní část expozice nebo výstavy (návštěva celého muzea nebo příliš rozsáhlé výstavy se mine účinkem)*
- *po návštěvě muzea následovaly aktivity ve škole, zamyšlení nad smyslem předmětu návštěvy*
- *škola poskytla navštívenému muzeu zpětnou vazbu*
- *škola žáky na návštěvu muzea připravila (s ohledem na ostatní návštěvníky je mj. zapotřebí poučit děti o vhodném chování)*

(BRABCOVÁ, 2008, s. 28)

2.1.4. Osobnost galerijního pedagoga

Důležitou roli při galerijních animacích hraje lektor nebo také jinak animátor, který se svým vlivem snaží vytvořit přátelskou a příjemně naladěnou atmosféru ve skupině. Přesto by však měl zachovávat vhodný pedagogický odstup, který podpoří jeho autoritu. Osobnost lektora by proto měla být v jádru pedagogem, který dokáže citlivě přizpůsobit program potřebám návštěvníků/žáků a rovněž tím zaručí svými znalostmi kvalitu celé animace. Animaci mohou připravit různě kvalifikovaní lidé, ať už jsou to samotní umělci nebo kurátoři výstav, muzejní a galerijní pedagogové, ale také to mohou být samotní učitelé výtvarné výchovy. *Největší zásadní překážkou je pak to, že většina muzeí v České republice nemá ve své týmu vzdělávacího pracovníka a nezaměstnává jej ani na externí úvazek. Řada muzeí, zejména menších si to ale nemůže dovolit, neboť jejich zřizovatelé nebo vedení vzdělávání v muzeu nepovažují za potřebné.*

(BRABCOVÁ, 2008, s. 28)

Galerijní a muzejní pedagog

Vzájemné působení vzdělavatele a vzdělávaného bychom mohli přenést do prostředí galerijních animací asi takto, galerijní pedagog stejně jako učitel ve škole či rodič dítěte přizpůsobuje své působení dle odezvy žáka, dítěte, účastníka. Galerijní pedagog má tedy mnoho společného se školním pedagogem. Stejně jako učitel ve školním prostředí musí být odborníkem v oboru, ale na druhé straně musí mít také všeobecný rozhled, musí být tvořivý, komunikativní a mít další osobnostní kvality. Proto se galerijní pedagogové musí stále vzdělávat. *U většiny muzeí je běžné, že s muzejním pedagogem*

spolupracuje řada externích pracovníků. Pro tyto externí spolupracovníky bývá nejčastěji užíván výraz lektor. V obecné rovině je tímto pojmem označován pracovník, který se věnuje skupině návštěvníků, při detailnějším upřesnění významu bývají výrazy lektor, výjimečně i referent užívány pro pracovníky, kteří se věnují teoretickým výkladům v podobě monologu před jednotlivými díly. Výraz animátor označuje ty pracovníky, kteří návštěvníkům zprostředkovávají výtvarná díla formou oživujících praktických činností.

(HORÁČEK, 1998, s. 101)

Vzdělání a dovednosti galerijního pedagoga

Každý galerijní a muzejní pedagog by měl být vyhraněnou osobností a měl by mít dovednosti s mírou teoretických i praktických znalostí v oblasti umění a měl by mít hlavně příjemné vystupování. *Právě výtvarný pedagog se svými znalostmi z dějin výtvarného umění, se schopností prakticky využívat různé výtvarné techniky, ale také se znalostmi psychologie a komunikačními dovednostmi je nejvhodnějším typem pro tuto práci.*

(HORÁČEK, 1998, s. 103)

2.2. Interpretace výtvarného díla v animacích

Základním úkolem interpretace je vyjádřit smysl uměleckého díla, tedy porozumět obrazu. Koukáme-li se na obraz, dochází mezi námi k jistému druhu interakce. Porozumět obrazům není snadné, je tedy na místě položit si pro snadnější pochopení výtvarných děl několik otázek. O čem je obraz? Co je zásadním motivem? Jak je téma zpracováno? Pokud dokážeme na všechny tyto otázky odpovědět, usnadníme si cestu k chápání obrazů. Avšak nikdy nedokážeme významy obrazů zcela vysvětlit. Vždyť pravý význam je skryt v umělcově mysli. My se můžeme pouze domnívat o smyslu výtvarných děl.

V situacích interpretace VUD je vždy nastolen problém vztahu mezi vizuálním a slovním výrazem. Proto se v animacích více než odborný slovní výklad uplatňuje tzv. expresivní interpretace. *Symbolika proměňuje zkušenost v myšlenku a myšlenku v obraz, takže myšlenka vyjádřená pomocí obrazu zůstává navždy činná, nedosažitelná a – byť by byla vyjádřená ve všech jazycích – i nevyjádřitelná. Alegorie proměňuje zkušenost*

v pojem a pojem v obraz, ale tak, že pojem zůstává navždy definován a je vyjádřitelný obrazem.

(ECO, 2004, s. 14)

2.2.1. Expresivní interpretace

Interpretace uměleckého díla bez použití slov výtvarnou formou se často používá při galerijních animacích. Tato interpretace je dána výkladem prostřednictvím uměleckých tvůrčích aktivit a to buď výtvarné, dramatické, hudební nebo literární. *Nároky na podmínky, v nichž má probíhat expresivní interpretace, se příliš neliší od nároků, které vyžaduje výrazová hra. Avšak je rozdíl mezi tím, zda expresivní interpretace je zapojená do reflexe po akci nebo je pouze součástí samostatné výrazové hry, po které bude interpretace teprve následovat.* Dále je nutné slovně reflektovat samotným autorem nebo ostatními účastníky.

(SLAVÍK, 2004, s. 233)

2.2.2. Divák a jeho podíl

Umění nevytváří malíř ani ten, kdo se na jeho obraz dívá, tedy divák, ale oba společně dohromady. Určit divákův podíl na interpretaci uměleckého díla je poměrně složité. *V muzeu, před uměleckým dílem na tuto samozřejmou pravdu mnoho návštěvníků evidentně zapomíná a očekává, že zážitek z uměleckých děl se nějak „dostaví“, aniž by k němu oni sami přispěli.* Divák, si sám neuvědomuje, že vnímání uměleckého díla je propojeno s vlastní interpretací. Co všechno se dá vyčíst z obrazů, závisí na schopnosti, které má člověk uložené ve své mysli. Při pozorování uměleckého díla hrají velkou roli divákovi znalosti. *Jak dokazuje rostoucí počet studií o kulturní participaci, ke ztrátě zájmu o umělecká díla a k netečnosti návštěvníků muzeí vede řadu důvodů. Nejdůležitějším z nich je však zřejmě skutečnost, že mnoho lidí, kteří jsou tak dokonale schopni zapojit a přiměřeně využít svůj divácký podíl před televizním přijímačem, obrazovkou počítače nebo v jakékoliv jiné formě moderní zábavy, jej neumí aktivovat tváří v tvář uměleckému dílu.*

(KESNER, 2009, s. 37)

3. Animace v Muzeu středního Pootaví

3.1. Příprava animace

V této kapitole se zabírám vším, co předcházelo přípravě a realizaci jednotlivých galerijních animací. Vedle popisu výběru instituce a výstavy je nejdůležitější částí samotná příprava scénáře pro galerijní animaci.

3.1.1. Zkušenosti s realizací GA

Součástí mého studia na Katedře Výtvarné kultury Západočeské univerzity v Plzni byla příprava a realizace animačního programu, který se týkal výstavy, Vražedná realita, zločin a trest v českém výtvarném umění 1800 – 1914. Výstavu bylo možno shlédnout v Západočeské galerii „13“ v Plzni. Tato výstava probíhala v období od 18. února do 16. května 2010. Galerijní animace vznikla ve spolupráci s dalšími dvěma animátorkami, pod vedením Mgr. M. Štýbrové, která je edukátorkou Západočeské galerie v Plzni. Animační program se realizoval třikrát s žáky 2. stupně základních škol a jednou přímo s učitelkami různých plzeňských škol, které se této animace zúčastnily v roli žáků. Tato animace byla pro mě nejtěžší, protože jsem měla předávat informace již zkušeným učitelkám. Tím, že jsem měla možnost spolupracovat na realizaci animačních programů, jsem získala praxi, ze které jsem čerpala při realizaci vlastních animací, které jsou náplní mé diplomové práce. V předmětu galerijní animace jsem se naučila, jak celý animační program připravit od scénáře po samotnou realizaci a co všechno je nutné zjistit a zajistit. Získala jsem mnoho teoretických a praktických znalostí a zkušeností.

3.1.1.1. Animace na Katedře výtvarné kultury FPE ZČU v Plzni

V následující části se věnuji analýze průběhu galerijních animací na Katedře výtvarné kultury ve spolupráci se Západočeskou galerií v Plzni (dále ZČG) a realizaci galerijní animace v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících.

Analýza animací z hlediska uplatňované metodiky

V době absolvování semináře nesl předmět zabývající se problematikou galerijních animací stejné jméno, a sice *Galerijní animace*. Nyní je název tohoto předmětu *Galerijní pedagogika* a zapisují si jej studující navazujícího magisterského studia. „Cílem předmětu je získat kompetence pro přípravu a realizaci aktivizujících přístupů k

uměleckým dílům ve výstavních síních, muzeích a galeriích a osvojit si znalosti galerijní pedagogiky. Zvládnout přístupy založené na směřování k výtvarným zážitkům. Získat kompetence pro přípravu, realizaci a reflexi galerijní animace. Požadavky na studenta jsou absolvování "náslechu" galerijní animace. Pořízení a metodické zpracování pozorovacího záznamu z náslechu. Samostudium doporučené literatury. Realizace jedné galerijní animace v časové dotaci minimálně dvou vyučovacích hodin (2 x 45 minut). Písemné vypracování optimálního scénáře s tabulkou vazeb na RVP. Pořízení videodokumentace. Zpracování pracovního videozáznamu do podoby cca 20 minutového metodického snímku. Vypracování reflexivní zprávy.“ Předmět *Galerijní animace* nalezneme ve studijním programu bakalářského studia. Funguje jako přípravný, a jeho hlavním výstupem je návrh a ověření pracovních listů pro konkrétní výstavu. (Viz Syllabus předmětu dostupný v IS STAG, PORTÁL ZČU, 2011/2012.)

Galerijní animace se konají ve spolupráci se Západočeskou galerií. Na začátku semestru si studenti vybírají k realizaci své práce z výstav, které v galerii právě probíhají. Studenti mají možnost si zvolit formu plnění předmětu, a sice certifikovanou nebo necertifikovanou. Pokud si studenti vyberou necertifikovanou formu, realizují ve skupině 2 až 4 členů galerijní animace pouze jednou, oproti těm, co si vyberou formu certifikovanou. Ti realizují ve skupině 2 až 4 členů galerijní animace třikrát. Galerijní animace jsou v tomto případě prováděny pro podobnou věkovou skupinu žáků nebo studentů, ale vždy pro jinou školu. Doba trvání animace je 90 minut. Studenti si musí na začátku zjistit všechny informace o výstavě, tiskovou zprávu, letáky k výstavě, dále se musí zúčastnit tiskové konference a komentované prohlídky výstavy. Ke každé výstavě je vždy k dispozici katalog, kde je uvedeno vše o tom, co se nachází na výstavě a jsou rovněž zdrojem čerpání potřebných informací. Součástí výstavy bývají ve večerních hodinách přednášky nebo promítání dokumentů nebo filmů.

Na základě všech těchto zjištěných informací o výstavě si studenti ve skupině navrhnu aktivitu, které postupně precizují při konzultacích v ZČG s edukátorkou Mgr. M. Štýbrovou. Animátorská skupina má celkově 2 až 3 konzultace.

Při první konzultaci edukátorka obvykle prezentuje scénář jiné skupiny, aby se noví animátoři podívali a poučili, jak má scénář vypadat. Na základě této zkušenosti se ve skupině postupně vytváří a precizuje písemná podoba scénáře celé realizace. Ten musí obsahovat všechny náležitosti, to znamená definování cílů, metody, mezipředmětové

vazby, příprava otázek a pomůcek, rozfázování jednotlivých kroků a provázanost navrhovaných aktivit a reflexe. Musí být srozumitelně vytvořen ze všech hledisek, jak z technického, tak i jazykového a je rozepsán do detailních bodů. Dále musí být připravena organizace a určeny jednotlivé role zúčastněných, aby v průběhu realizace nedošlo k chybám. Skupina si připraví seznam pomůcek, které budou k realizaci potřebovat a ty si sami také zajistí.

Při druhé konzultaci s edukátorkou má skupina domluvené, se kterými školami bude pracovat a přesná data realizací galerijních animací tak, aby bylo možno tyto termíny dohodnout a rezervovat v galerii.

Při realizaci galerijních animací se edukátorka účastní s animátorkami v galerii. Edukátorka dohlíží, jak si animátorky vedou a v případě pochybností citlivě a bez narušení průběhu vstoupí do jednotlivých aktivit a zastává poradenskou činnost. Při ukončení první realizace probíhá reflexe animátorů pouze s edukátorkou, kde společně hodnotí průběh realizace a navrhují změny. Animátorky vyjadřují své pocity a postřehy. Edukátorka shrne celou realizaci, upozorní na případná slabá místa v realizaci a naopak ocení, které aktivity byly provedeny dobře. V případě potřeby navrhne zjednodušení aktivit s ohledem na časový plán, nebo jiné kroky, které zajistí lepší průběh další galerijní animace.

3.1.2. Muzeum středního Pootaví

V Muzeu středního Pootaví se standardně nerealizuje podobná forma prezentace umění, jako je realizována v Plzni v podobě galerijní animace. Při přípravě a instalaci výstavy v Muzeu středního Pootaví se o všechny aktivity stará kurátor Pavel Koubek. Ten byl velmi vstřícný i při přípravě mé animace, i přes to, že o galerijních animacích neměl žádné znalosti, tudíž nebylo možno čerpat z jeho zkušeností. S kurátorem výstavy jsem měla domluvené konzultace, vždy když jsem potřebovala nějaké informace k výstavě, nebo dotazy, týkající se organizace samotné animace. Začátek výstavy, stejně jako v jiných případech, byl zahájen vernisáží. Muzeum středního Pootaví nepřipravuje žádné komentované prohlídky k daným výtvarným výstavám. Komentované prohlídky jsou realizovány pouze v muzeu, kde jsou expozice, vztahující se k historii Strakonice a strakonického regionu. Jako náhradu za komentovanou prohlídku jsem absolvovala setkání se samotným autorem výstavy, se kterým jsme o

vystavovaných dílech hovořili. Muzeum středního Pootaví nerealizuje ani žádné tiskové konference a o letáky k výstavám se rovněž stará kurátor Pavel Koubek. V případě výstavy Teodora Buzu si autor vymyslel a vytvořil text nadpisu a zbývající část letáku dokončil kurátor výstavy. V rámci konzultace jsem si od kurátora výstavy vzala připravené letáky, které jsem umístila do jednotlivých škol ve městě, pro větší propagaci výstavy. Další propagační materiál k pořádaným výstavám v Muzeu středního Pootaví je možno získat v pokladně muzea, jako jsou pohlednice s obrazy autorů. V rámci výstavy Teodora Buzu bylo možno zakoupit knížku o autorovi, která vznikla při příležitosti jeho významného životního jubilea, a sice padesátých narozenin.

Na základě těchto informací jsem připravovala samostatně všechny aktivity a scénář ke galerijní animaci v souladu se všemi požadavky, které scénář má splňovat. Předložila jsem kurátorovi vypracovaný scénář a poté jsem s ním konzultovala jednotlivé aktivity. Vzhledem k tomu, že nemá žádné zkušenosti s animacemi, neměl žádné připomínky a zajímal se o to, co budu k animacím potřebovat a co je nutné zajistit z jeho strany. Domlouvala jsem s ním i termíny realizací galerijních animací. V tomto případě nebyl žádný problém s volným místem v galerii. Brala jsem tedy více ohled na školu, aby jim termíny co nejvíce vyhovovaly a třídy se mohly animace zúčastnit s minimálním narušením jejich učebního plánu. Čas trvání animace byl v tomto případě 150 minut. Přípravu pomůcek ke galerijní animaci jsem rovněž zajišťovala samostatně.

Kurátor se účastnil pouze na části první galerijní animace a nemohla jsem očekávat jeho reakci, zpětnou vazbu a z toho vyplývající poučení pro další animace, jako v případě edukátorky Mgr. M. Štýbrové při realizaci v Plzni. Realizaci všech animací jsem řídila sama dle vlastního scénáře, takže po skončení první realizace jsem neměla zpětnou vazbu jiné osoby, a nevěděla jsem, zda jsem se nedopustila nějaké chyby, a co bych případně mohla změnit nebo vylepšit.

3.1.3. Výběr výstavy a skupin

3.1.3.1. Místo

Pro realizaci galerijních animací jsem si vybrala galerii v místě mého bydliště, která se jmenuje Muzeum středního Pootaví ve Strakonících. Strakonice nemají samostatnou galerii, a proto jsou všechny výstavy pořádány pod hlavičkou místního muzea. Při rozhovoru s pracovníky muzea jsem se dozvěděla, že mají pouze malé zkušenosti

s přípravami různých edukačních programů, a že přímo k výstavám umělců takový program nikdy nerealizovali. Proto s realizací mého animačního programu v jejich galerii rádi souhlasili.

Muzeum středního Pootaví sídlí v areálu strakonického hradu, který je výjimečnou historickou a architektonickou památkou. Hrad je postaven na soutoku řeky Otavy s Volyňkou a je pýchou města. *Středověké dějiny hradu jsou spojeny se šlechtickým rodem Bavorů, ti přicházejí do Strakonice kolem roku 1200.* Nejstarší části hradu nesou znaky gotické architektury a jeho dominantu tvoří věž Rumpál, *kteřá byla vybudovaná jako obranná a v minulosti sloužila jako mučírna a vězení, do kterého spouštěli vězně zařízení, zvaný rumpál.* Hrad svými rozlehlými prostory poskytuje široké možnosti pro realizaci výstav a kulturních akcí v průběhu celého roku. Muzeum představuje v jedenácti sálech historii kraje a specialitou je ojedinělá dudácká expozice. Většina výstav je realizována ve věži zvané Jelenka, která je součástí muzea a jejíž vybudování na počátku 16. století nese prvky renesance. *Jelenka sloužila v dávné minulosti jako hodovní síň po lovech v okolních lesích.* Sál věže s historicky cenným kazetovým stropem a arkýřovými okny byl místem oddechu a zábavy. *S Jelenkou sousedí místnost zvaná Mazhaus, která dříve spojovala Jelenku s černou kuchyní.* Nyní jsou tyto prostory vhodným a důstojným místem pro konání výstav a dalších kulturních akcí.

(KOLEKTIV MUZEA, 2009)

3.1.3.2. Výběr výstavy

Muzeum středního Pootaví neorganizuje ročně mnoho výtvarných výstav, proto jsem měla jednodušší výběr. Výstava, na kterou jsem měla připravit a zrealizovat animační program, mě hned při prvním seznámení zaujala, protože výtvarník kromě malování obrazů na plátno maluje i na hedvábí, o které se ve svém volném čase také zajímám. Výstavu realizoval moldavský malíř Teodor Buzu, který v současné době žije a tvoří v jihočeském městě Tábor, kde rovněž vyučuje na umělecké škole. Výstava probíhala od 5. května do 10. července pod názvem Tanec barev. Vernisáže, která se konala 4. května, se účastnil, vedle odborné a laické veřejnosti, i moldavský velvyslanec, který výstavu zahájil (Příl. A, list I)

Teodor Buzu

Akademický malíř Teodor Buzu se narodil v roce 1960 v moldavské vesnici Drasliceni. Jeho kořeny sahají jak do Moldavska, tak do Rumunska ale již čtvrt století žije v České republice, kterou reprezentuje na mezinárodním fóru. Moldavská a rumunská kultura silně ovlivňovala jeho umělecký rozvoj a jeho život v České republice spojil v jeho tvorbě kulturu východní a středoevropskou. Kulturní souvislosti nejsou jediným měřítkem k hodnocení jeho tvorby, je to především velká individualita s vysokou mírou představivosti a dokonalou uměleckou technikou. Od deseti let studoval výtvarnou školu pro mimořádné talenty a poté vystudoval Akademii umění a designu v Charkově na Ukrajině. Vystavoval již v mnoha zemích Evropy a USA a získal řadu významných ocenění. Jeho díla zdobí stálé expozice v mnoha galeriích Evropy. Zúčastnil se více než padesáti kolektivních a více než dvaceti samostatných výstav. V roce 2003 získal od rumunského prezidenta státní řád Comandor za výjimečný umělecký talent. Mimo jiné mu byla udělena hlavní cena na mezinárodní výtvarné soutěži v Pasově a cena města Tábor, za zviditelnění města v zahraničí a podíl na výchově mladé generace k umění. Rovněž v roce 2004 obdržel cenu na Intersalonu v Českých Budějovicích a cenu Mimořádné umělecké hodnoty v Dubaji, kde reprezentoval evropské umělce.

Značnou část výstavy tvořily akvarely, a jak sám autor sděluje, při vzniku akvarelové tvorby nechává prostor své inspiraci a umělecké intuici a jeho díla vyjadřují stav duše. Jeho obrazy jsou především oslavou představivosti a jsou dokonalou ukázkou jeho talentu, neboť akvarelová technika nedává možnost přemalování již namalovaného detailu nebo obrazu. V tomto ohledu je akvarelová technika nekompromisní a je někdy mylně považována za nejsnadnější malířskou techniku. Naopak vyžaduje rychlost, jistotu a velkorysost autora. Teodor ve své tvorbě zkoumá možnosti akvarelu. Na první dojem akvarelové kompozice působí abstraktně, ale většinou jsou do něj zakomponovány přírodní anebo figurální motivy, které představují určitý reálný zážitek umělce. Tematicky čerpá z přírody a člověka v ní a zajímají ho probíhající děje a pocity. Na malířových pracích zaujme nejprve barva, kdy pracuje s širokou škálou od něžných světlých tónů a posupuje do tmavých temných modří, hnědí až k černé. Obrazy, které jsou nasycené barvami, působí odvážně, intenzivně a překvapivě. Lehkost, se kterou jsou barvy kombinovány s hrou světla je stimulující a nakažlivá. Intenzivní barvy

vyzařují optimismus a hra se světlem se jeví jako hra bez hranic. Barevné vyprávění je vždy podtrhnuto reálným detailem a tím i souvislostí se skutečným světem, kde se děje anebo existují věci citelně dotýkající se umělci duše. Používá velkých formátů (dosahujících rozměry 70x100cm), což nevidíme často u ostatních autorů akvarelů. Na výstavě byl prezentován i velký triptych obrazů, vytvořených na hedvábí, které působí čistým dojmem. Jednou z vášní Teodora Buzu je experimentovat s materiálem. Je uchvácený tím, jak materiál může změnit nejen techniku, ale i dojem malby. Na jedné straně je to textura povrchu, která musí být natolik jemná, aby umožňovala zachycení detailů a na druhé straně je to savost zvoleného materiálu. Důkazem toho je právě hedvábí jako základ pro malbu. Na hedvábí je první tah současně i posledním a opakované tahy mají jiný efekt než na papíře. Prezentace Teodora Buzu doplňuje i několik klasických olejomalb a jeho výtvarný projev je umírněný použitím jiné umělecké techniky. V jeho pracích je patrný temperamentní výtvarný projev a jeho obrazy jsou oslavou života. V dnešním světě bez hranic je jeho umění obzvláště inspirující a motivující pro rozvoj lidského myšlení a představivosti.

3.1.3.3. Výběr skupin

Od zadání mé práce jsem přemýšlela, jaké školy mám možnost si ve Strakoncích vybrat. Brala jsem na zřetel, že věk účastníků animace bude základním stavebním kamenem celé její struktury. Důležitým aspektem bylo, aby škola byla se zaměřením na výtvarnou výchovu a studenti měli nějaké zkušenosti s návštěvami galerií. Vzhledem k tomu, že jsem se v galerii dozvěděla, že nemají zkušenosti s podobnými vzdělávacími programy, neočekávala jsem žádné zkušenosti s galerijní animací ani v jedné z možných škol. Přemýšlela jsem o spolupráci s gymnáziem, průmyslovou školou, nebo odbornými učiteli. Nakonec jsem si vybrala studenty střední průmyslové školy, kterou jsem dobře znala a kterou jsem kdysi také navštěvovala jako studentka. Na této střední průmyslové škole ve Strakoncích jsem také absolvovala všechny odborné praxe, které jsem musela splnit během mého studia na vysoké škole. Jedním z důvodů k mému výběru byla znalost studentů, vím, jak pracují, co od nich mohu očekávat a byl zde předpoklad, že s nimi bude dobrá spolupráce. Také mě motivovala příležitost vyzkoušet rozdíly mezi jednotlivými ročníky stejného oboru a srovnání úrovně studentů oboru, který je zaměřen na výtvarnou výchovu. S vedením školy jsem si dohodla realizaci animace s prvním,

druhým a třetím ročníkem oboru obalová technika, návrh a konstrukce obalu na střední průmyslové škole.

3.1.4. Animační program

3.1.4.1. Příprava

Několik měsíců před vernisáží výstavy jsem začala přípravu animačního programu a přemýšlela jsem o celkové koncepci programu. Prvním spolupracovníkem, kterého jsem kontaktovala, byl kurátor výstavy Pavel Koubek z Muzea středního Pootaví ve Strakonících, který mně poskytl důležité informace o aktuálním dění, které souviselo jednak s děním v galerii a jednak s přípravou vybrané výstavy. Velký význam pro mou přípravu mělo setkání se samotným autorem výstavy Teodorem Buzu. Měla jsem příležitost navštívit jeho ateliér v Táboře, což byl velký zážitek a dobrý základ k poznání autora a jeho díla. Není nad to, než když sám autor je ochoten sdělit něco o svém díle a posluchač má možnost se dozvědět více než v galerii. Svůj ateliér nazývá „kosmickou laboratoří, skrz kterou hledí na hvězdy“. Návštěva jeho ateliéru byla pro mě velmi prospěšná. Seznámení se s autorem a jeho tvorbou ve mně vzbudilo přesvědčení, že výstava bude blízka i účastníkům animace. Autor sám mně věnoval různé pohlednice s jeho obrazy a brožury o jeho výstavách, jeho tvorbě a životě. Teodor Buzu byl překvapen, když jsem ho seznámila s náplní mé diplomové práce a konstatoval, že se s takovým animačním programem nikdy nesešel a tento způsob vzdělávání mu není znám. Byl rád, že jsem si vybrala právě jeho výstavu, neboť ocenil realizaci galerijní animace jako prostředek k propagaci jeho výstavy a rozšíření informací o jeho práci.

(VOCÍLKOVÁ, 2009)

3.1.4.2. Záměr

Po setkání s Teodorem mně byl jasný námět k celé animaci a byla jsem si jistá tím, že budu pracovat s umělcovými akvarely a s jeho tvorbou na hedvábí. Cílem animace je upoutat pozornost a probudit ve studentech zájem o umění, které nabízí citový zážitek, vedle osvojení si nových informací. Animace je koncipována tak, že se vztahuje k většímu počtu výtvarných děl, a sice několika akvarelům a malovanému hedvábí, aby napomohla studentům vnímání technologických aspektů, rozdílnosti výtvarných technik a získání informací o samotném tvůrci. Studenti by si měli hned v úvodní aktivitě

hledání obrazu uvědomit, co umělec vytvořil. Úkolem animace je, aby studenti vnímali dílo prostřednictvím barvy, která hraje významnou výrazovou roli. V aktivitě „Hrající obraz“ se jedná o přiřazení barva-pocit-barva ovlivňované hudbou. Studenti by se měli naučit slovy popsat pocity z obrazu a na druhé straně umět barevně vyjádřit své pocity. Chci navázat na zkušenosti studentů z práce s vodovými barvami a v prostoru, kde budou obklopeni umělcovými akvarely, umocnit uvědomění si složitosti a náročnosti této výtvarné techniky.

V úvodu druhé aktivity „Ples barev“ si doplní teoretické poznatky o užitě a volné tvorbě. Budou zdokonalovat paměť a pozornost. V této aktivitě si osvojí studenti práci s textilním materiálem a prostřednictvím prostorové tvorby vytvoří živé plastiky. Budou tedy převádět dvojrozměrné dílo do prostoru a tento pocit prostoru by měl ve studentech vzbudit větší emocionální prožitek, který zpětně otevře cestu k výtvarnému dílu. Práce s textilním materiálem umožní i hmatový zážitek, rozvíjí kreativitu a fantazii. Prostřednictvím interpretace obrazu budou hledat svůj vlastní názor, který bude aktivizovat jejich tvůrčí schopnosti a budou rozvíjet umění číst hodnoty a významy, které obraz může sdělovat. Vyvolání náboje tvůrčího rozhodování je samo o sobě poučením o umění. Vytvoření konkurenčního prostředí vzbudí jejich zvědavost na vlastní výsledek a i o práci ostatních. Touto aktivitou si budou tříbit technologické dovednosti a budou se učit týmové práci, komunikaci ve skupině a naslouchání druhých.

3.1.4.3. Scénář

Prvním krokem k zahájení přípravy animace je písemné vypracování scénáře, který slouží animátorovi (lektorovi), jako kostra k průběhu celého animačního programu (Příl. B, list II – IX). Scénář obsahuje promyšlené detailní kroky a dává možnost animátorovi k nahlédnutí při případných problémech v průběhu jednotlivých částí animace. Samozřejmě obsahuje všechny důležité informace. V první řadě, jaký je cíl celé animace, dále potom pro jakou věkovou skupinu jsou animace určeny, jaké aktivity jsou připraveny, jak jsou aktivity na sebe napojeny, jaký materiál a pomůcky jsou potřebné na jednotlivé aktivity a jaké jsou mezipředmětové souvislosti. Cíle animace jsou stručně a jasně definovány. Velmi důležitý je časový plán celé animace a časové rozplánování jednotlivých částí aktivit, to je poplatné celkovému času trvání animace. Součástí scénáře je příprava otázek. V neposlední řadě je důležité připravit název animace. Velmi

se mně zalíbil název výstavy a s ohledem na připravené aktivity jsem použila stejný název pro moji animaci.

Scénář musí obsahovat informace o animaci, ze kterých bude mít čtenář scénáře již od začátku základní představu o animačním programu.

Název animace: **TANEC BAREV**

Autor výstavy: **Teodor Buzu**

Místo konání animace: **Muzeum středního Pootaví Strakonice**

Věková skupina: **studenti středních škol**

Délka programu: **150 minut**

Koncepty

Na základě analýzy záměru animace jsem dospěla k následujícím konceptům: barva, pocit, hudba, materiál, interpretace obrazu, pocit prostoru, hmatový prožitek, užitá a volná tvorba

S ohledem na principy artefietiky, kde je kladen důraz na prožitek, je cílem animace vyvolat a odhalit expresivní představy prožitků a zkušeností studentů a zhmotnění těchto představ prostřednictvím praktických úkolů. Získání informací o výstavě a autorovi a zejména audiovizuální kontakt s vystavovanými díly a reprodukovanou hudbou bude směřovat k rozvinutí tvořivosti a dovednosti. K dílčím cílům animace patří získání teoretických vědomostí, kde dílo autora zprostředkuje pochopení pojmu užitná tvorba a rozdílu mezi užitnou tvorbou a volnou tvorbou. Naplněním artefietického cíle je interpretace prožitků při závěrečné reflexi jejich vlastní tvorby s cílem opírat se o soustavu svých prekonceptů.

Vybraná díla z expozice:

Přiliv, akvarel, 100 X 70 cm, 2005 (Příl. C, Obr. 7, list X)

Cesta, akvarel, 100 X 70 cm, 2009 (Příl. C, Obr. 8, list X)

Torzo, akvarel, 100 X 70 cm, 2009 (Příl. C, Obr. 9, list X)

Zákonitost života, olejomalba, 80 X 80 cm, 2006 (Příl. C, Obr. 10, list XI)

Následující obsah scénáře představuje formulace jednotlivých úkolů s otázkami, které byly kladeny v průběhu animací.

Program je rozdělen do čtyř částí:

- a/ Úvod a prohlídka
- b/ Hrající obraz
- c/ Ples barev
- d/ Závěrečná reflexe

a/ Úvod a prohlídka

V iniciační části animace se přivítám se studenty v Muzeu středního Pootaví. *Privítání v situaci galerijní animace je prostředek k implicitnímu rozdělení rolí. Lektor v roli hostitele, příchozí v roli hosta.* Studenti, kteří zde ještě nebyli, mají možnost poznat prostory, v nichž se odehrává značná část veřejného kulturního dění ve Strakonících. Znalost prostředí zároveň přispívá k potlačení ostychu z neznámého prostoru. Poučím studenty o vhodném chování na výstavě.

(BYTELOVÁ, 2009, s. 29)

V krátké výkladové části se studenti dozvědí základní informace o autorovi, jeho tvorbě a životě.

Otázky:

Byli už jste někdy tady v muzeu na výstavě?

Víte, na jakou výstavu jste přišli?

První zahřívací aktivitou bude hledání obrazu dle stanovených indicií. Tato aktivita, která je součástí prohlídky výstavy, slouží jako ledolamka, která zajistí psychické uvolnění a naladění pro další aktivity. *V galerijních animacích je prohlídka pouze fragmentem celého programu, ale je základním stavebním prvkem.* K detekování obrazu dostanou studenti nápovědy a tyto indicie je povedou k jeho určení. Hlavní účel úkolu: zběžně a v krátkém čase se seznámit s vystavenými díly.

(BYTELOVÁ, 2009, s. 38)

Nápovědy:

Obraz byl namalován v roce 2005

Tento obraz byl vytvořen technikou akvarelu

Jeho název vyznačuje stav mořské hladiny v ranních hodinách

Tento obraz je také hlavním mottem výstavy

Zvolené nápovědy by měly s ohledem na vymezený čas dát možnost studentům velice rychle najít vybraný obraz. Ve vstupní místnosti byla umístěna hlavně díla malovaná na hedvábí a soubor kreseb, takže studenti vzhledem k tomu, že jednou s indicií bylo hledání akvarelu, se přemístili rychle do dalších prostor. Jako motto výstavy je obraz umístěn jako jediný uprostřed místnosti na samostatném stojanu a je středem pozornosti vstupujících návštěvníků. Je označen datem vzniku a názvem „Příliv“, což je stav mořské hladiny v ranních hodinách. Název obrazu je hlavní indicií k identifikaci obrazu.

Poté se sejdeme, v místnosti zvané Jelenka, kde se studenti usadí do kruhu na připravené polštáře. *Způsob kruhového usazení v sobě obsahuje konotace nejen rovnocennosti, ale i potřebné participace. V kruhu se nelze za nikoho schovat a cítit se nepřítomen, samotné uspořádání vybízí k aktivní účasti, minimálně ve směru zaujmout postoj.*

(BYTELOVÁ, 2009, s. 30)

V kruhu požádám studenty, aby si každý vylosoval z krabičky jednu kartičku, na kterou napíše své jména. Kartičky jsou barevně označeny červenou nebo žlutou barvou a rozdělí studenty na dvě poloviny. Podle barvy na kartičce se studenti rozdělí tak, abychom mohli ve druhé části animace pracovat ve dvou skupinách. Kartičku se jménem si nalepí na viditelné místo. Seznámím studenty s obsahem animačního programu, na základě kterého si udělají představu o tom, co je bude čekat. Studenti zjistí, že je nečeká nic složitého, ale že animace je didaktická metoda, která bude instruktivní, ale i zábavná.

Otázka:

Máte představu, co bude nyní následovat?

Celkový čas iniciační části animace je 30 minut

Po ukončení iniciační části následuje výklad o barvách, který navazuje na školní výuku. Zaměřím se na teoretické znalosti, zopakujeme, jaké jsou tři základní barvy ve výtvarné tvorbě, jaké odstíny vznikají vzájemným mícháním základních barev a jak se barvy rozdělují. Budeme diskutovat o tom, jak barvy působí na lidi, jaký na ně mají vliv a co o lidech barvy vypovídají, s jakými barvami jsou spojeny jednotlivé lidské typy.

Rozsah informací je poplatný tomu, jaký ročník se animace účastní, neboť pro starší studenty se jedná o opakování látky, kterou probírali ve výuce při hodinách výtvarné výchovy.

Umění práce s barvou bývá mnohdy základem úspěchu a tyto vědomosti jsou užitečné i v běžném životě. Vazby mezi barvami a vznikající souvislosti popsal už slavný německý básník Johan Wolfgang Goethe a vytvořil pomůcku, která je pojmenována po autorovi jako Goethův kruh barev (Příl. D, Obr. 11, list XII). Ta ukazuje harmonickou vazbu jednotlivých barev. Primární barvy jsou označovány anglickou zkratkou RYB- červená, žlutá, modrá a ostatní odstíny vznikají jejich mícháním. Uprostřed každé dvojice primárních barev stojí barvy sekundární – oranžová, zelená, fialová. Uprostřed primárních a sekundárních barev stojí barvy terciární - červeno-oranžová, žluto-oranžová, žluto-zelená, modro-zelená, modro-fialová, červeno- fialová. Označení RYB je běžně používáno ve výtvarnictví, malířství nebo designérství a má své místo v běžném užití. Základním principem barevného kruhu je, že červená stojí vždy proti zelené a jsou odborně označovány za doplňkové barvy. Další páry doplňkových barev jsou modrá s oranžovou a žlutá s fialovou. Barvy dále dělíme na teplé, které spadají do spektra barvy červené a studené, ze spektra barvy modré. Smícháním všech barev získáme teoreticky barvu černou.

Otázky: *Jaké jsou tři základní barvy ve výtvarné tvorbě?*

Jak na vás působí barvy?

Základní stavební kamen galerijní animace tvoří výrazová hra, která je rozložena do dvou částí: „Hrající obraz“ a „Ples barev“. Tyto aktivity tvoří hlavní pracovní část.

b/ Hrající obraz

Tato aktivita je kombinací výtvarné a hudební receptivní aktivity. Hudební aktivita rozšiřuje rozměr programu a zapojuje sluch. *Auditivní složka animace umocňuje získávaný prožitek, působí na prohlubování představivosti.*

(BYTELOVÁ, 2009, s. 58)

Koncepty: barva, pocit, hudba

Zadání úkolu:

- a) Zaměříte se na konkrétní obraz, při kterém budete vnímat hudbu.
- b) Vypíšete pouze hesly, jak na vás obraz společně s hudbou působí.
- c) Poté své vlastní pocity, které si hesly vypíšete na papír, vyjádříte barevnou nefigurativní malbou.

Cílem praktického úkolu ve druhé části animace je, aby studenti barevně vyjádřili pocity, které zažívají při vnímání vizuálního a hudebního díla současně a rozvíjeli abstraktní myšlení a vnímání barev. Pomocí metody aktivní imaginace, která pracuje s představivostí, budeme rozvíjet kreativitu a tvořivou fantazii, vyvolanou představami z vnímání hudby a obrazu. Studenti se budou snažit uvolnit a odblokovat zábrany a vyjádří své pocity, emoce a postoje jak slovy, tak neverbálním výtvarným projevem, kterým je namalování obrázku. Snahou je probudit a rozvíjet kreativní potenciál, který v každém je a vyprovokovat jejich schopnosti, vynalézavost a míru jejich tvořivosti ke vzniku jejich vlastního fantazijního obrázku. Barevné vyjádření či „přepis“ vlastního zážitku výtvarného/hudebního nazýváme expresivní interpretace. Mezipředmětové souvislosti s tímto úkolem jsou propojeny s hudební výchovou a psychologií. Spojení s hudební výchovou je dáno poslechem hudby a z psychologie jde o prožitkovou složku, vnímání prožitku a reagování na tento prožitek s ohledem na různý temperament lidí. Temperament je dán mírou reakce na různé podněty. Cílem této aktivity je výtvarné vyjádření prožitku prostřednictvím vztahu vizuálních a zvukových podnětů, kdy studenti rovněž získají nenásilnou formou informace o barvách a malířské technice akvarelu a uvědomí si náročnost umělcovy tvorby.

Metody: barevná nefigurální malba, interpretace obrazů, diskuze mezi animátorkou a studenty a studenty mezi sebou, výklad animátorky.

Pomůcky: čtvrtka velikosti A4, tužka, vodové barvy, štětec, kelímek a list papíru

Popis činností:

- Zadáání úkolu - rozdáání pomůček
- Hudební aktivita - poslech reprodukované hudby
- Písemná část - identifikace pocitů
- Výtvarná aktivita - malování obrázku
- Reflexe

Celkový čas druhé části animace je 40 minut.

Studenti se znovu společně podívají na obraz, který je vybrán z instalované výstavy v prostoru Jelenky. Obraz jsem vybrala tak, aby byl pocitově pozitivní, veselý s použitím pestré škály barev. Jedná se o akvarel, který studenti identifikovali v rámci prohlídky výstavy podle zadaných indicií, s názvem „Přiliv“ Po zhlédnutí obrazu jsou studenti rozdělení na dvě skupiny, podle barevných kartiček, které si připravili rovněž v iniciační části. Přesto, že jsou studenti součástí skupiny, musí plnit první úkol každý samostatně. První stádium aktivní imaginace je navozeno audiovizuálním vnímáním obrazu a hudby s cílem vyvolat emoce. Pro každou skupinu je připravena reprodukce vybraného obrazu, aby mohli studenti stále udržovat vizuální kontakt s obrazem. Při poslechu hudby vyjadřují své pocity formou expresivních symbolických výrazů, které odráží jejich prožitky a zkušenosti. Ty zaznamenávají na papír. Rozdíl ve skupinách je v tom, že jedna skupina poslouchá veselou hudbu, která by měla vzbuzovat pozitivní pocity a ta druhá skupina poslouchá hudbu smutnou s cílem vyvolání negativního účinku. Jako pocitově negativní hudbu jsem vybrala skladbu Apocalyptica a jako pozitivní hudbu skladbu zpěvačky Enya (Přil. II. viz CD 1) Proto musí být skupiny rozděleny v prostorách Jelenky a v nové výstavní síni tak, aby se vzájemně mezi sebou nerušily. Ve druhé fázi půjde o vyvolání emocí a vyjádření vlastního zážitku malováním technikou akvarelu. Studenti malují na čtvrtku vlastní obraz, který vytváří podle výrazů, které si každý vypíše v průběhu poslechu. Pocity vyjádří nefigurativní malbou. To povede k citlivé reakci na barvy a ovlivní vnímání výtvarných technik, které povede k uvědomění si složitosti techniky akvarelu, tak jak bylo stanoveno v záměru. *Na rozdíl od besedy nebo přednášky, které jsou postaveny na mluveném slově, teoretických poznatkách a pozorování výtvarného díla, přidává animace nenahraditelný a účinný*

prvek praktické činnosti, která podstatně více než pouhé vnímání prostřednictvím zraku může při kontaktu s výtvarným dílem aktivizovat i vnímání dalšími smysly.

(HORÁČEK, 1998, s. 72)

Reflexe:

Zaměříme se na položky, týkající se jak obrazu, tak napsaných hesel k obrazu a na výtvarné zpracování prožitku, které je propojením obrazu s hudbou. V reflexi porovnáme rozdíly a shody mezi jednotlivci a skupinami, vzhledem k tomu, že každá ze skupin měla pocitově odlišnou hudbu v kontextu s pohledem na obraz, vyvolávající pozitivní emoce. Jak moc bude umocněná reakce na hudbu, která navozuje pozitivní náladu se stejně laděným obrazem a naopak negace pozitivních pocitů z obrazu vlivem hudby, vyvolávající negativní pocity. Studenti budou dotazováni na přiřazování barev k popsáním pocitům, ovlivnění vizuálním a hudebním dílem. Studenti v reflexi rozvíjí slovní zásobu a učí se interpretovat výtvarná díla.

c/ Ples barev

Jedná se o výtvarnou aktivitu a v tomto případě skupinovou. V případě „Plesu barev“ se bude jednat o kombinaci názorně demonstrační a dovednostně praktické aktivity. *Podle zaměření praktické činnosti můžeme jako osobitý typ vyčlenit animace materiálové, při nichž účastníci pracují s určitým materiálem a vytvářejí dílčí výtvarné práce. Může se jednat o kresbu či malbu a další klasické výtvarné postupy, ale i různé typy materiálových manipulací, při nichž jsou vedle vizuálních vlastností využity i haptické a tektonické vlastnosti, korespondující s vystavenými exponáty.*

(HORÁČEK, 1998, s. 78)

Koncepty: materiál, interpretace, pocit, prostor, barva, hmat, užitá a volná tvorba

Zadání úkolu:

Představte si, že jste módní návrháři a chcete vytvořit ty nejoriginálnější šaty inspirované umělcovo volnou tvorbou. (Proto budete tvořit před jeho obrazem)

Cílem třetí části animace je rozvoj fantazie a kreativity, které jsou v osobním i pracovním životě důležité k tvůrčímu přístupu řešení problémů. V tomto případě je

rozvoj tvořivého, kreativního myšlení podpořen prací s textilním materiálem, který skýtá studentům možnost odpoutat se od skutečnosti a prokázat svoji vynalézavost ke vzniku něčeho nového, ojedinělého a originálního. Studenti zjistí jak využít své tvořivé schopnosti ke zvládnutí náročných úkolů. Zdrojem inspirace jsou motivy a barvy z vybraných obrazů a převedením této inspirace do trojrozměrného díla rozvinou studenti vedle fantazie i svoje technické schopnosti, manuální zručnost a praktické dovednosti. Rozvoj jejich kreativity je podpořen zejména tím, že musí hledat možnosti, které jim umožňují daný materiál. Dalším cílem je rozvoj spolupráce a komunikace v kolektivu, neboť studenti budou plnit tuto aktivitu ve skupinách. Prezentací svého díla je stimulován jejich osobnostní rozvoj.

Náplň této aktivity bere v úvahu vazby na osobnostní a sociální výchovou, která se zabývá komunikací a spoluprací v kolektivu. Další souvislosti je možno najít v psychologii, dramatické výchově a v neposlední řadě reflektivní části souvisí s výukou českého jazyka.

Metody: skupinová tvorba studentů v jednotlivých skupinách, práce s pracovními listy, komunikace studentů mezi sebou i s animátorkou, originalita jednotlivých skupin, reflektivní dialog.

Pomůcky: bavlněné bílé látky, barvy ředitelné vodou, štětce, nádoby na vodu, nůžky, řezáky, provázky, spínací špendlíky a pracovní list.

Popis činností:

- Zadání úkolu- první část - pracovní listy
- Diskuse na základě pracovních listů
- Metodická část – příklady užití tvorby
- Zadání úkolu- druhá část- výtvarná aktivita
- Výtvarná aktivita- prostorová tvorba
- Závěrečná reflexe

Celkový čas třetí části animace je 55 minut.

Před zadáním úkolu, se studenti rozdělí do 2-3 skupin. Základním aspektem rozdělení bude celkový počet studentů, kteří se budou animace účastnit. Rozdělení je

ponecháno jejich rozhodnutí, tak aby došlo k integraci všech členů skupiny, která má tvořit kompaktní tým, ve kterém budou všichni členové dobře spolupracovat, budou se doplňovat a vznikne tvůrčí pracovní atmosféra. Sleduji tým, že se vyhnu problémům, které by mohly vzniknout direktivním rozdělením. K tomu mě vede znalost těchto studentů z praxe ve škole a vím, že budou pracovat lépe, budou společně kooperovat a je větší předpoklad, že vzniknou zajímavé práce. Studenti tak mají rovněž pocit, že mají vlastní pravomoc, což je také předpoklad k dobře vykonané práci.

Studenti by měli ve skupinách zjistit, jaké jsou rozdíly technik dekorativní užitě tvorby a tvorby volné. Studenti nejprve vyplňují pracovní listy a odpovědi na zadané otázky poté prezentují ostatním spolužákům. S pracovními listy nepracují studenti individuálně, ale ve skupinách, do kterých se rozdělili. Pracovní listy byly připraveny pouze k této aktivitě a jsou cíleny na pochopení rozdílu užitě a volné tvorby v kontextu se záměrem galerijní animace. Na základě jejich vyplnění se odvíjí následná aktivita. Pro vizualizaci tohoto úkolu použiji ukázkou ručně malovaných hedvábných šátků, šál a kravat (Příl. D, Obr. 12-13, list XII) Tato aktivita je se studenty prováděna v prostoru před triptychem, malovaným na hedvábí, které autor vystavuje na výstavě. Při přípravě závěrečného praktického úkolu jsem byla vedena mimo jiné věkem zúčastněných. Téměř všichni mladí lidé se zajímají o módu, módní dění a mnoho z nich se touží stát světově uznávanými módními návrháři a zejména mnoho děvčat se snaží prosadit v modelingu. Tato oblast výtvarného umění je pro tuto cílovou skupinu velmi atraktivní. Předpokládala jsem, že když se bude zadání úkolu dotýkat tohoto fenoménu dnešní doby, bude motivace všech studentů, kde převážnou většinu tvoří dívky, velmi vysoká. Pro inspiraci k této části animace budu prezentovat studentům fotografie šatů známé návrhářky Blanky Matragi (Příl. D, Obr. 14-16, list XIII) Z důvodu vysoké ceny přírodního hedvábí si studenti vyzkouší malování na bavlněné látce. Z této látky budou potom tvořit trojrozměrné dílo v podobě extravagantních a ojedinělých šatů a výtvořů budou zrcadlem jejich prožitků, myšlenek a emocí. Základem inspirace pro tvorbu šatů budou vybrané obrazy z vystavovaných exponátů. *Při tvorbě uplatňují postup mimeze, nápodoby s tím, že dvourozměrné obrazy převádí na trojrozměrný objekt. Při tomto si uvědomují prostor a vztahy předmětů k prostoru.* (BYTELOVÁ, DP, s. 43)

Otázky z pracovních listů:

Vysvětlete, jaký je rozdíl mezi užitou tvorbou a volnou tvorbou?

Napište 3 – 5 příkladů užití tvorby?

Hesly vysvětlete, čím se vyznačuje volná tvorba autora?

Reflexe:

Na konci této činnosti proběhne společná reflexe, kde budou zhodnoceny jednotlivé výtvary nejoriginálnějších šatů.

d/ Závěrečná reflexe

Reflexe je vedena jako reflektivní dialog, ve kterém mají studenti příležitost interpretovat zážitky z výrazové hry a vypovědět o pocitech a dojmech, které provázely výrazovou hru. Reflektivní dialog je záležitostí skupiny a probíhá v tzv. kruhu bezpečí. Každý student odpoví postupně na jednotlivé otázky a slovo předá dál. Cílem závěrečné reflexe je zhodnocení jednání a jeho působení prostřednictvím prožitků a zkušeností studentů a pomůže studentům vytěžit a zpracovat zkušenosti získané v průběhu aktivit. Studenti by měli rozvíjet schopnost vyjádřit svůj názor a myšlenky před ostatními ve skupině. Na závěr jsou studenti požádáni, aby na prstech ruky ukázali, jak se jim animace líbila? Známkování je stejné jako ve škole, od jedničky do pětky.

Celkový čas závěrečné reflexe je 15 minut.

Otázky k reflexi: *Jak se vám výstava líbila, a zaujalo vás nějaké dílo?*

Jak se vám pracovalo?

Která aktivita se vám nejvíce líbila?

Víte, jaké jsou rozdíly mezi užitou a volnou tvorbou?

Jaké další poznatky si odnášíte z galerijní animace?

3.1.5. Komentář (příprava)

Pro přípravu vlastní animace a scénáře této animace byla nejdůležitější zkušenost s přípravou programu v rámci výuky na KVK v Plzni.

Nejvýznamnější roli při přípravě animací v Plzni hrála možnost přípravy ve skupině, neboť jsme byly tři animátorky a mohly jsme si úkoly rozdělit. Současně s naší skupinou pracovala ještě druhá animátorská skupina na přípravě animace pro stejnou výstavu. Rozdíl byl v tom, že my jsme připravovaly animaci pro studenty základní školy a druhá skupina pro studenty střední školy. Tomu faktu musel být poplatný obsah scénáře, nicméně obě skupiny se setkávaly na společných schůzkách a vzájemně mohly své přípravy konfrontovat, co je pro kterou věkovou skupinu účastníků vhodné a co nikoliv. Největším zdrojem informací a nejdůležitějším faktorem pro přípravu v Plzni byly schůzky a konzultace s kvalifikovanou edukátorkou Mgr. M. Štýbrovou. Ta nás ještě před započítím přípravy seznámila se scénáři animací, které byly v minulosti již realizovány. Velkou roli pro přípravu sehrála i dostupnost informačních materiálů k výstavě a velké množství potřebných informací. Vliv na přípravu animace měl i fakt, že v Plzni probíhají tyto programy velice často a někteří žáci a studenti se těchto akcí účastní opakovaně. Jejich zkušenosti jsou pak předpokladem kvalitního průběhu animace a její příprava se může o tento fakt opírat. Stejně tak je to i v případě většiny vyučujících, kteří účastníky doprovází a jejich znalost formátu galerijních animací napomáhá jak jejímu průběhu, tak i připravenosti a informovanosti účastníků, před zahájením animace samotné. To samozřejmě není pravidlem a záleží na výběru školy pro realizaci galerijní animace. Měly jsme tuto možnost navázat na zkušenosti jedné z animátorek Lucie, která se již animací účastnila jako dokumentaristka a vybrala účastníky dle této zkušenosti. Významnou roli pro přípravu hrálo vědomí možnosti reflektování průběhu jednotlivých animací s edukátorkou Mgr. M. Štýbrovou na závěr jednotlivých realizací, a tím byl dán velký předpoklad stálého zkvalitňování každé další animace.

Při přípravě vlastní animace jsem pracovala samostatně a jako podklad pro přípravu mně sloužily právě realizované animace v Plzni. Tato malá zkušenost částečně vyvážila handicap samostatné přípravy oproti skupinové. Samostatná příprava organizace animace je náročnější na sestavení programu tak, aby byl udržen kontakt se všemi účastníky, neboť větší počet studentů umožňuje některým být pasivnější a méně se zapojit, zvláště při společných aktivitách a nutnosti rozdělení skupin do různých prostor galerie. Vzhledem k tomu jsem uvažovala s dílčí pomocí kolegyně, kterou jsem rovněž požádala o pořízení videozáznamu. Pro přípravu scénáře byla velkou pomocí možnost konzultací s vedoucím diplomové práce PaedDr. R. Podlipským, PhD., ale s vědomím,

že nebudu mít možnost reflektování výsledků po realizaci jednotlivých animací a nebudu mít zpětnou vazbu. Musela jsem spoléhat pouze na možnost zhlédnutí připravovaných videozáznamů. V úvodu přípravy nebylo snadné získat materiály k výstavě a největším zdrojem těchto informací bylo setkání s autorem. Oproti přípravě v Plzni se nedalo počítat s tím, že studenti budou mít zkušenosti s účastí na galerijních animacích, neboť místní muzeum podobné edukační programy nepořádá a tomu musela být poplatná příprava. Tento fakt vedl k předpokladu malé připravenosti a informovanosti studentů před započítím animace samotné. Stejně tak jsem musela brát zřetel na to, že se budou účastnit různé věkové skupiny. Proto bylo nutné již předem mít připravenou možnost variovat v průběhu animace a to i s ohledem na skutečnost, že při přípravě jsem neznala pořadí, v jakém se budou jednotlivé ročníky účastnit.

Shrnutí rozdílů při přípravě animací v Plzni a Strakonících

Plzeň	Strakonice
Skupinová příprava	Individuální příprava
Žáci ZŠ- stejná věková skupina	Studenti SŠ-různé věkové skupiny
Doba trvání animace -180 minut	Doba trvání animace- 150 minut
Konfrontace s jinými subjekty	Bez možnosti konfrontace
Velké množství iniciačních zdrojů pro přípravu	Malé množství iniciačních zdrojů pro přípravu
Koncentrace na celý obsah výstavy	Koncentrace na vybraná díla z výstavy
Cíl na rozšíření informací s ohledem na téma výstavy	Cíl na rozšíření informací navazujících na učební plán ve škole
Bez praktických zkušeností animátorky	Malé praktické zkušenosti animátorky
Předpokládaná připravenost a informovanost účastníků	Předpokládaná nepřipravenost a neinformovanost účastníků
Předpokládaná připravenost učitelů	Předpokládaná připravenost pouze učitelky VV
Zpětná vazba kvalifikované edukátorky	Bez zpětné vazby kvalifikované edukátorky

3.2. Realizace galerijních animací

V této části diplomové práce popisují průběh galerijních animací, které byly koncipovány ke konkrétní výstavě ve strakonické galerii. Uvádím a analyzuji své postřehy z realizace animací ve vztahu k mým zkušenostem a poznatkům, které jsem získala během mého studia na KVK do doby před uskutečněním připraveného programu. Na pomoc analýze zapojuji také reflektivní bilance, které, jsem realizovala až po delším časovém odstupu od realizace. K opětovnému vybavení vlastních i studentských zážitků mi pomohlo zhlédnutí všech videozáznamů a fotodokumentace (Příl. III. viz CD 1 + Příl. IV. viz CD 1 - 2), které byly pořízeny v průběhu realizace jednotlivých animací. Videozáznamy byly pořízeny digitální kamerou JVC typ Everio.

3.2.1. Realizace GA 3OT (24. 5. 2011)

místo konání: Muzeum středního Pootaví Strakonice

škola: VOŠ a SPŠ Strakonice

počet a věk studentů: 19 studentů ve věku 17 let

čas: 9:45 – 12:15

Před první galerijní animací jsem pociťovala velkou dávku nervozity z toho, zda bude program probíhat tak, jak jsem si ho připravila, jak budou studenti reagovat a jaká zavládne atmosféra. První galerijní animace, která se konala 24. května 2011, se zúčastnili studenti třetího ročníku navštěvující střední průmyslovou školu ve Strakonících. Studenti studují obor Obalová technika – návrh a konstrukce obalu. Tento obor je hodně technicky zaměřený, ale jeho program zahrnuje i výtvarně zaměřené předměty. Studenty jsem již všechny znala, protože jsem se s nimi setkala ve výuce při souvislé praxi. Na animaci dorazilo 19 studentů a v této skupině bylo 5 chlapců.

a/ Úvod a prohlídka

Na začátku animace, když si studenti odložili své věci do šatny, sešli jsme se všichni v místnosti, nazývajícím se Mazhaus. Zde jsme se nejprve společně přivítali a rovněž jsem studentům připomněla, jak se mají v galerii chovat, i přes to, že jsem přepokládala, že to již znají. Potom jsem se seznámila s mojí kolegyní ze školy, která mně pomáhala u jedné aktivity a také pořizovala videozáznam animace. Studentů ve skupině jsem se zeptala, zda ví, na jakou výstavu přišli, a zarazilo mě, že jsem se od nikoho nedočkala

odpovědi. Jejich paní učitelka konstatovala, že se na úvod nepředvedli moc dobře, protože studentům nechala při výuce kolovat leták o výstavě, který jsem jim poskytla, aby mohli získat základní informace. Od studentů třetího ročníku jsem očekávala alespoň povrchní připravenost, nicméně i na eventualitu, že nebudou mít o výstavě ani elementární vědomosti, jsem byla připravena ve výkladové části. Informace, které mají klíčový význam pro další konání animace, není možno ponechat pouze na předpokladu znalostí, vědomostí a připravenosti zúčastněných, což byl tento případ. Studenti se tedy z mého výkladu až na místě dozvěděli, na jakou výstavu přišli a také jsem jim podala detailnější informace o umělcovi a jeho tvorbě. Tento krátký úvod napomohl vzájemnému uvolnění a částečnému odstranění nervozity. Poté následovala prohlídka výstavy. Studentům jsem zadala úkol najít vybraný obraz. Dozvěděli se nápovědy, které je vedly k nalezení obrazu „Přiliv“ a po jeho určení se měli zamyslet nad tím, jak na ně působí a jaké pocity v nich vyvolává. Studenti obraz našli docela rychle, až na dva chlapce, které dané indicie zavedli k jinému obrazu. Dle zadání mysleli, že se jedná o hledané dílo, ale ostatní spolužáci je přesvědčili o omylu. Studenti si ze zadaných indicií pamatovali hlavně to, že se jedná o akvarel a jeho motiv vyjadřuje stav moře. Nedrželi se všech zadaných indicií a byli vedeni barevností, neboť i na tomto abstraktním díle převládaly odstíny modři, ale hlavně názvem obrazu, který se jmenoval „Bezmocný tanec v příboji“. Po prohlédnutí výstavy jsme se sešli v místnosti nazývané Jelenka, kde se všichni usadili na podložky do kruhu. V kruhu si každý vylosoval lísteček, na který napsal své jméno, a tuto jmenovku si potom nalepili na tričko. Na jmenovce měli ještě přilepený barevný čtvereček, který je rozdělil do dvou skupin. Vytvoření dvou skupin jsme potřebovali pro práci v první části animace. Před touto první částí jsme si některé poznatky z výtvarné teorie barvy zopakovali, neboť ve třetím ročníku mají již základní znalosti.

Shrnutí postřehů

V průběhu animace se prokázalo, tak jak jsem byla přesvědčena už předtím, že studenti mají zkušenosti s návštěvami v galeriích a tomu odpovídalo i jejich chování. Předpokládala jsem, že studenti budou vybaveni informacemi o výstavě, neboť měli možnost tyto informace získat z materiálů, které jsem jim poskytla. Byla jsem však připravená na eventualitu, že informace mít nebudou a prostřednictvím výkladové části, prohlídky výstavy a iniciačního programu nedošlo k žádnému narušení procesu

animace. Rovněž jsem si i z tohoto důvodu již při přípravě scénáře a časového plánu ponechala pro tento výklad časovou rezervu. Při realizaci animací v Plzni se našlo několik účastníků, kteří měli vynikající znalosti k tématu výstavy, což mělo dobrý vliv na průběh animace. Významným bodem první aktivity byl nejednotný názor na identifikaci obrazu a to mě vedlo k přezkoumání indicií k jeho hledání. Myslím si, že indicie jsou jednoznačné a přesvědčivé a proto jsem se rozhodla, že je nebudu měnit pro další animace.

b/ Hrající obraz

První část animace jsem pojmenovala „Hrající obraz“. V této části mi pomáhala s jednou skupinou kolegyně Pavla, která ji odvedla do vedlejší místnosti, aby se vzájemně neovlivňovaly. Jedné skupině byla puštěna hudba navozující pozitivní emoce a druhé skupině hudba navozující emoce negativní. Studenti museli stále myslet na pocity, které v nich vyvolal obraz a vypsat výrazy, jak na ně působí spojení pocitů z obrazu s vlivem hudby. Při poslechu měli k dispozici i reprodukci obrazu, kterou mohli stále sledovat. Studenti, kteří poslouchali hudbu navozující pozitivní emoce, používali k vyjádření pocitů následující výrazy: *klid, příjemný pocit, harmonie, láska, radost, vše bude dobré, krása, přátelství, relaxace, energické, něžnost, dobrodružství, samota, spěch, zoufalství, vzpomínky*. Pojmy, které se opakovaly u většího počtu studentů: *láska, dobrodružství, příjemný pocit*, ale jednoznačně převládal výraz *klid* (Příl. E, Obr. 20, list XIV) Ti, kteří poslouchali hudbu navozující negativní emoce, používali výrazy: *pohyb, smutné, tajemné, depresivní, chaotické, zmatené, bláznovství, uvolněné, agresivní, očekávání, ztráta, nešťastné, k zamyšlení, neklidné, napětí*. Pojmy, které se opakovaly u většího počtu studentů: *smutné, depresivní, chaotické* (Příl. E, Obr. 17, list XIV) U některých studentů došlo k prolínání pocitů, takže při poslechu hudby s negativními účinky užívali pozitivní výrazy nebo naopak. Při této aktivitě seděli studenti v kruhu a v tomto seskupení pokračovali po zadání další části úkolu. Následující praktickou aktivitou bylo namalovat podle svých vypsaných hesel vlastní obrázky. Pracovali s vodovými barvami tak, aby si uvědomili složitost techniky akvarelu, kterou autor výstavy s oblibou používá a ocenili jeho tvorbu, což bylo záměrem tohoto úkolu. V průběhu tvorby měly obě skupiny stále puštěnou hudbu. Po dokončení práce jsme se zase všichni sešli na podložkách a společně reflektovali výsledky dokončeného úkolu. První otázku, kterou jsem položila, bylo, zda poznali

rozdíl mezi skupinami, když si prohlédli ostatní obrázky (Příl. E, Obr. 18-19, list XIV). Shodně odpověděli, že rozdíl musel být určitě v hudbě, neboť to tak vypadá podle barev. Napovědělo jim použití teplých a veselých barev na straně jedné a studených a temných barev včetně černé na straně druhé. Pro toto určení jim byla vodítkem hlavně barva a ne příliš motivy, které studenti namalovaly. Dokonce se stalo, že dívky, pracující podle hudby, která měla evokovat pozitivní pocity, vyjádřily názor, že na ně příliš pozitivně nepůsobila, spíše naopak a proto použily tmavé barvy. Hudba byla dle jejich názoru příliš pomalá a působila na ně monotónně. Jednalo se o instrumentální skladbu, s převládajícími zvuky klavíru a opakujícím se motivem. Tento názor mě překvapil, a proto jsem na další animaci vybrala jinou zpívanou skladbu, která by měla být v souladu se záměrem docílení pozitivních emocí. Na studentech bylo vidět, že nemají zkušenosti s reflektováním prací, a že ke svému obrázku neumí příliš vysvětlit, co tím vlastně chtěli vyjádřit. V mé skupině jsem si všimla, že jim pomohla více hudba, protože když bylo ještě ticho, tak nevěděli, jak začít tvořit i přes to, že měli napsaná hesla k pocitům z obrazu. V průběhu reflexe jsme probrali, že barvy také určují temperament a jejich význam. Na základě Hippokratovy typologie temperamentu je každý typ člověka charakterizován určitou směsí čtyř základních tělesných tekutin a je dáván do souvislosti s nadbytkem určité "životní šťávy". *Hippokrates rozdělil temperament na 4 základní typy: sangvinik - krev, choleric - žluč, flegmatik - sliz, hlen a melancholik - černá žluč.*

(WIKIPEDIA)

Shrnutí postřehů

Nahodilé rozdělení studentů do skupin, které jsme uplatňovali i při realizaci galerijních animací v rámci výuky na KVK v Plzni, se osvědčilo i vzhledem k tomu, že úkoly byly individuální v rámci skupiny. K zásadním postřehům této části animace patří volba hudby, kterou jsem zvolila, neboť ve mně vzbuzovala pozitivní emoce a byla jsem přesvědčena o její vhodnosti. Studentky příslušné skupiny hodnotily tuto hudbu jako navozující negativní emoce, čímž byly ovlivněny jejich pocity a následná tvorba. Tato část byla pro tuto aktivitu klíčová, neboť jak průběh aktivity potvrdil, hrála hudba pro její úspěšné zakončení významnou roli. Pro další animaci jsem volila vhodnější skladbu. K dalšímu důležitému postřehu patří i to, že studenti nejsou zvyklí na reflektování úkolů, neboť měli problém s popisem aktivity.

c/ Ples barev

Druhou část animace jsem pojmenovala „Ples barev“. Zeptala jsem se studentů, co si pod tímto heslem představí a jedna z dívek hned odpověděla, že si představuje nějaké barevné šaty. V tuto chvíli jsem jim ještě neprozradila, že má pravdu. Při rozdělování do tří skupin jsem studentům dala možnost zvolit si skupinu podle vlastního přání, jak chtějí oni a s kým se jim bude dobře spolupracovat. Chtěla jsem jim dát prostor, aby se jim dobře pracovalo a výsledek práce byl co nejlepší. Z praxe ze školy již vím, že studenti mají již ve třídách vytvořené skupinky, a tak myslím, že kdybych je rozdělila sama, tak by v zadané práci nemuseli spolupracovat, nebo by vytvořili špatnou práci. Tento model jsem volila proto, že v závěrečné aktivitě bude síla týmové práce hrát významnou roli. Když se rozdělili sami do skupin, rozdala jsem pracovní listy (Příl. F, list XVII), kde měli rychle odpovědět na připravené otázky. Když byli připraveni, sešli jsme se před obrazy, které umělec maloval na hedvábí, a ke kterému se vztahovaly otázky v pracovním listě (Příl. V. viz CD 1). Všechny tři skupiny si poradili s vyplněním pracovních listů a bylo vidět, že se tímto tématem již zabývali v rámci školní výuky. První skupina charakterizovala užitou tvorbu: *jsou to umělecká díla, která se používají v běžném životě*, a jako příklady uvedli: *váza, nábytek, porcelán, sklo*. Volnou tvorbu potom popsali jako *tvoreni bez hranic, ale nemá praktické využití, pouze estetické* a význam volné tvorby autora výstavy byl popsán pojmy: *abstrakce, barvy, nefigurativní rozptý*. Druhá skupina popsala užitou tvorbu slovy: *užité umění, které se používá každý den* s uvedením příkladů: *keramika, vitráže, zdobená zrcadla, zdobený nábytek, šperky*. Volnou tvorbu popsali jako: *umělecká díla-malířství, sochařství* a volnou tvorbu autora charakterizovaly slovy: *originalita, pocity, umělecký směr, umělecké techniky*. Třetí skupina neměla rovněž problém splnit úkol a užitou tvorbu popsala stručně: *dá se využít v praxi* a jako příklady uvedli studenti: *šperky (náušnice, náhrdelníky, náramky...), kašna, nádobí, nábytek, koberce*. Stejně tak stručně charakterizovali volnou tvorbu: *umění, které nevyužijeme, je pro dobrý pocit*. Umělcovu tvorbu pak charakterizovali: *vlastní představa, vlastní myšlenka, technika, styl*. Z výstavy jsem vybrala tři díla, jejichž názvy jsem napsala na lístečky, a které byly základem další práce. Jednalo se o obrazy: *Torzo, Cesta* a *Zákonitost života*. Zástupci každé skupiny si vylosovali kartičku se jménem obrazu z autorova díla, který měli vyhledat v prostorech výstavy, a který je měl inspirovat k další práci. Před tímto obrazem byla připravená stanoviště pro vlastní tvorbu, a kde studenti plnili poslední

úkol. Stanoviště byla připravená tak, aby byla zajištěna ochrana exponátů, neboť při této aktivitě opět studenti pracovali s barvami. Obraz je měl inspirovat k vytvoření originálních šatů, což byla nejsložitější práce z celého průběhu animace. Připravila jsem jim bílé bavlněné látky v dostatečném množství a studenti měli dle inspirace z obrazu látku jednak pomalovat a jednak stříháním, lepením, vázáním a špendlením vytvořit zajímavou kreaci. K aranžování šatů vybrali v každé skupině jednoho studenta. Skupiny zvolili různé postupy práce. Dvě skupiny si rozložily plátno na zem a nejprve malovali dle příslušného obrazu, třetí skupina vytvořila na studentce šaty z bílého plátna a pak teprve začali s malbou. Tato skupina pracovala před obrazem *Zákonitost života* (Příl. G, Obr. 29, list XVIII). Při malbě na plátno se nechali studenti inspirovat hlavně kombinací barev příslušného obrazu, kompozicí obrazu, ale i některým z výrazných motivů, který umělec na obraze realizoval. To bylo zejména u obrazu s názvem *Torzo*, kde hlavním motivem bylo lidské oko, a tento motiv se na obraze mnohokrát opakoval (Příl. G, Obr. 30, list XVIII). Toho využili i studenti a barevné oko se stalo hlavním motivem jejich šatů. Jedna skupina, která malovala na zemi, použila velké množství barev a dokonce lili na plátno barvu s vodou z používaných nádob (Příl. G, Obr. 31, list XVIII) Museli tedy před začátkem realizace šatů využít slunečného počasí a na nádvoří hradu látku nejprve vysušit. Dokonce na zmačkanou látku šlapali a vytvořili zajímavý efekt spojení barev v jednotlivých obrazcích. Členy této skupiny byli tři chlapci, kteří se velmi intenzivně zapojili do plnění úkolu. Na rozdíl od dvou zbývajících chlapců z další skupiny, kteří se příliš nezapojili a nechávali vše na děvčatech. Pomáhali spíše s mícháním a doplňováním barev. Na konci jsme si všichni společně šaty předvedli a hodnotili. V této části animace jsme čas přetáhli, protože barvy pomalu usychaly. Studenti nakonec vytvořili moc hezké šaty a bylo na nich vidět, že je tato část animace zaujala a bavila (Příl. G, Obr. 32, list XVIII)

Shrnutí postřehů

Pro tuto aktivitu jsem zvolila jiný způsob rozdělení studentů do skupin, a sice dle jejich vlastního rozhodnutí, i přes to že tato metoda může způsobovat problém vzniku „partiček“ a nebývá z tohoto důvodu uplatňována, zvláště u mladších žáků. V této aktivitě se ukázalo, že z toho hlediska neexistuje žádný přesný model a galerijní animace umožňují experimentovat ve všech směrech, neboť i tato možnost dala základ velmi dobré týmové práci. V obsahové části animace nedošlo k žádné výjimečné nebo

neočekávané situaci. Vzhledem k tomu, že první animace probíhala s nejstaršími studenty, nebylo nutné měnit proporce galerijní animace.

d/ Závěrečná reflexe

Na závěrečnou reflexi nám nezbylo mnoho času, protože se museli studenti vracet ještě do školy. Neptala jsem se již každého samostatně, ale společně celé skupiny, která aktivita se jim nejvíce líbila, a jednohlasně zaznělo, že to byla tvorba šatů. Po skončení animace jsem hned přemýšlela, co v další animaci vylepšit, a doufala jsem, že již nebudu tolik nervózní a tolik se zadržávat v řeči. Jedinou zpětnou vazbou bylo zhlédnutí videozáznamu a částečně diskuse s kolegyní, která pořizovala videozáznam. Jako jeden z klíčových nedostatků jsem považovala malý časový prostor pro závěrečnou reflexi.

Shrnutí postřehů

Vzhledem k tomu, že nebyl dostatečný časový prostor pro závěrečnou reflexi, nemohu potvrdit první dojem z dílčí reflexe, že studenti mají problém s reflektováním úkolů. K časovému posunu došlo tím, že studenti se dostavili na začátek animace se zpožděním a částečně posunem při poslední aktivitě, neboť barvy špatně usychaly. Vzhledem k tomu, že se jednalo o moji první samostatnou animaci, nepodařilo se mně časový problém v průběhu animace eliminovat. Stejně jako při realizacích v Plzni se potvrdilo, že produktivní aktivity jsou pro účastníky nejzajímavější a těší se největší oblibě.

e/ Komentář

Iničiační aktivita, kterou je možno pracovně nazvat „Hledání obrazu“ vzbudila ve studentech zájem o výstavu a autorovu tvorbu, co bylo cílem této aktivity. Svědčí o tom i diskuze o správnosti identifikace obrazu. Pro první aktivitu jsem rozdělila studenty nahodile tím, že si každý vylosoval barvu, která ho zařadila do skupiny, jak je zvykem i při animacích ZČU v Plzni. Studenti dokázali písemnou formou vyjádřit velké množství pocitů z obrazu v kontextu s působením hudby. Většina studentů použila 6-8 výrazů pro vyvolané pocity, v jednom případě dokázala studentka napsat 10 pojmů k vyjádření svých pocitů. Při druhé části této aktivity malování vlastního obrázku se ukázalo, že hlavním spouštěčem k vyvolání těchto pocitů byla hudba, neboť většina

studentů začala malovat až po opětovném puštění melodie. I přes to, že se studenti vyjadřovali, že je ovlivnila zejména hudba, je z jejich prací patrné, jak moc byli ovlivněni obrazem. Z obrazu je jednoznačně ovlivňovala použitá škála barev, neboť i oni používali stejnou barevnou paletu jak studených, tmných barev v jedné skupině, tak teplých barev ve skupině druhé. V několika případech obraz připomínají i obdobné tahy štětcem. Tato aktivita splnila svůj záměr, i přes to, že hudba pro navození pozitivních emocí nebyla zcela vhodně zvolena. Studenti dokázali vyjádřit své emoce, jak prostřednictvím slova, tak barvou. Před začátkem druhé animace jsem dala studentům možnost rozdělit se do skupin dle vlastní volby a i tato nezvyklá metoda se v tomto případě ukázala jako opodstatněná, neboť studenti k celé této aktivitě přistupovaly jako tým, který byl motivován dosažením úspěchu. Uvědomění si důležitosti komunikace a týmové práce bylo rovněž záměrem této aktivity. Bodem, který se prolínal celou druhou aktivitou, byla užitá tvorba jak v teoretické, tak praktické rovině. Záměr této aktivity v teoretické rovině byl naplněn, neboť studenti velmi dobře vyplnili pracovní listy a tím prokázali tyto teoretické znalosti. S ohledem na fyzické ukázky užití tvorby byly tyto vědomosti silně umocněny, což bylo jednoznačně patrné z následné vlastní tvorby, prezentace modelů a závěrečné reflexe. Vypořádali se s interpretací obrazu při realizaci vlastního prostorového objektu. Použití a kombinace barev korespondovala s vybranými díly a v některých případech použili dokonale a s důvtipem i ústřední motivy z obrazu. Prokázali rovněž značnou technickou zručnost. Rozvinout ve studentech a ukázat jim tyto jejich vlastní schopnosti a reflektování úkolů bylo záměrem galerijní animace.

3.2.2. Realizace GA 2OT (1. 6. 2011)

místo konání: Muzeum středního Pootaví Strakonice

škola: VOŠ a SPŠ Strakonice

počet a věk studentů: 17 studentů ve věku 16 let

čas: 10:45 – 13:15

Na začátku druhé animace jsem se již cítila poněkud jistější, neboť jsem se již poučila z první animace. Ta byla ještě rozpačitá, nevěděla jsem, jestli vše zvládnu, jak technicky, tak časově a zda budou studenti spolupracovat. Druhé animace se opět účastnila skupina studentů, navštěvující střední průmyslovou školu ve Strakonicih.

Tentokrát to byli studenti druhého ročníku. V této skupině bylo sedmnáct studentů a z toho 5 chlapců, a rovněž jsem je znala ze školní praxe.

a/ Úvod a prohlídka

Začátek animace se opozdil z důvodu pozdějšího příchodu třídy, neboť měli mezi sebou jednoho chlapce se zlomenou nohou. U této skupiny jsem předpokládala, že nebudou připraveni, takže jsem zařadila do výkladové části veškeré informace o výstavě a autorovi. S druhou animací mně částečně pomáhala jiná kolegyně ze školy. Kolegyni i v tomto případě studenti neznali, takže jsem je opět seznámila a věřila jsem, že i jí se s nimi bude dobře pracovat.

Shrnutí postřehů

Pozdní příchod studentů bylo nutné vzít operativně v úvahu a přizpůsobit mu další časový plán. Se změnami časového plánu je nutné již při přípravě vždy počítat.

b/ Hrající obraz

Na základě zkušenosti z první animace jsem v první části změnila skladbu pro poslech pozitivní hudby, ale interpretku Enyu jsem ponechala. U negativní hudby jsem skladbu od Apocalyptica neměnila. V první části animace nedošlo k jiným změnám, studenti pochopili bez problémů zadané úkoly. K poslechu hudby, která vyjadřovala negativní pocity, používali studenti podobná hesla jako předchozí skupina: *pohyb, smutné, tajemné, depresivní, vztek, zloba, nenávisť, chaotické, drastické, zmatené, vznešené, havárie, bláznovství, tragické, špína*. Nejvíce použili výrazy *smutné a depresivní* (Příl. E, Obr. 21, list XV). K hudbě, která vzbuzovala pozitivní pocity, se objevilo velké množství výrazů a nebyl zde žádný, kterým se vyjádřili více než dva studenti: *klid, příjemný pocit, harmonie, rozjařenost, naivní, impulsivní, únavné, síla, naděje, vše bude dobré, láska, radost, štěstí, veselé, zmatené, nostalgie, vzpomínky, hýbání vln, barevné ryby, prolínání moře s nebem* (Příl. E, Obr. 24, list XV) Dokonce se v tomto případě vyskytl názor, že hudba působila únavně. V reflexi poznali bez problémů rozdíl mezi skupinami. Většinou je inspirovalo spojení hudby i obrazu dohromady a podle toho se opět odvíjela jejich práce (Příl. E, Obr. 22-23, list XV). Jedna studentka se vyjádřila, že by potřebovala více času, aby se do tvoření více vcítla.

Shrnutí postřehů

Změna hudby z první animace měla pozitivní dopad do práce této skupiny, i přes to, že se vyskytl ojedinělý negativní názor. Vždy je nutno počítat s tím, že názory všech nebudou jednotné. Výsledek skupiny tím nebyl ovlivněn. Nejdůležitějším postřehem byla poznámka na nedostatek času pro plnění tohoto praktického úkolu, což vedlo k mojí analýze proporcí teoretické a praktické náplně animace s ohledem na věk a předpokládané znalosti studentů.

c/ Ples barev

Ve druhé části animace se studenti opět rozdělili do tří skupin. Základ jedné ze skupin tvořili čtyři chlapci. Studenti si vylosovali desky, kde měli pracovní list a u toho obrázek, který jim určil, na jakém místě budou dále pracovat. Skupiny dostali pár minut na vyplnění pracovního listu a podle jejich prvních reakcí bylo vidět, že si s otázkami moc neumí poradit. Snažila jsem se tedy každé skupině poradit. V jedné skupině, kde jsem jako náповědu použila vyjádření, že s užitou tvorbou se setkávají v každodenním životě, byla odpověď jedné studentky opravdu kuriózní. Ta bez zaváhání odpověděla „řasenka“. Nakonec jsme mohli s mojí pomocí ukončit tuto část úkolu, ale byla jsem překvapená, že tuto látku ještě neprobírali v rámci školní výuky. To se ukázalo i při společné konfrontaci vyplněných pracovních listů. První skupina reagovala na popsání rozdílu užitě a volné tvorby: *užitá tvorba je podle něčeho, co již existuje a volná tvorba-tvoříme volně bez pravidel*. Z uvedených příkladů užitě tvorby je patrné, že jim tento pojem není jasný: *kubismus, secese, impresionismus, expresionismus*. Autorovo dílo charakterizovali: *svéráznost, originalita, osobitost*. Snaha uspět při vyplnění pracovních listů byla zřejmá i u druhé skupiny, která užitou tvorbu popsala: *to, co využíváme denně s příklady: talíř, hrnek, váza* a volnou tvorbu: *to, co využívat chci*. Dílo autora pak charakterizovali slovy: *nálada, fantazie, prostředí*. Třetí skupina se zhostila úkolu nejhůře a studenti pouze uvedli: *že volná tvorba je, co chci*. Zbylá část pracovního listu zůstala nevyplněná. Za pomoci předvedených ukázek užitě tvorby pochopili studenti její podstatu, což bylo rovněž záměrem této aktivity. Po zadání dalšího úkolu druhé části animace začali studenti rozmyšlet, jak udělají ty nejoriginálnější šaty. Skupiny se přesunuly na připravená stanoviště a začali s prací. Studenti si velice rychle rozdělili úkoly ve skupině, a i pro chlapeckou skupinu nebylo toto zadání problém. Všechny tři skupiny zvolili stejný postup práce, a sice nejprve aranžovali šaty z bílé látky a potom

započali s malováním motivů na šaty (Příl. G, Obr. 33, list XIX). Některé skupiny si velice dobře rozdělily úkoly, neboť zatímco část studentů prováděla tvorbu šatů, ostatní již připravovali potřebné barvy. Ve skupině s větším počtem chlapců vybrali jednoho z nich modelem a i vytvořené šaty jasně napovídaly, že tvůrci jsou především chlapci (Příl. G, Obr. 34, list XIX). Na studentech bylo vidět, že je tato část animace velmi zaujala a opravdu vytvořili velmi pěkné výtvořky (Příl. G, Obr. 35, list XIX). Studentce z jedné skupiny, která měla šaty na sobě, se jí natolik líbily, že v nich chtěla i odcházet (Příl. G, Obr. 36, list XIX).

Shrnutí postřehů

Proti předpokladu před začátkem animace se v této třídě projevila pouze velmi elementární znalost o užité tvorbě a nutnost značné nápovědy. Odpověď studentky na uvedení příkladu užité tvorby potvrzuje a je dokladem toho, že animátor musí být připravený velmi rychle reagovat na odpovědi studentů. Při této části úkolu se jednoznačně prokázal význam vizualizace pomocí metodických pomůcek.

d/ Závěrečná reflexe

Při závěrečné reflexi měl každý prostor se vyjádřit, jaká aktivita je nejvíce zaujala, jestli se jim výstava líbila a zda si z výstavy odnáší nějaké poznatky. U této skupiny převládala také největší zájem o část tvorby šatů, jako i v předchozí skupině. Překvapilo mě, že si řada studentů zapamatovala i názvy některých autorových děl. V závěru reflexe jsem od nich chtěla zpětnou reakci a vyjádření hodnocení mé práce a to jak se jim animace líbila. To měli vyjádřit na prstech ruky známkováním jako ve škole od jedné do pěti. Jeden ze studentů prohlásil, že když jsem byla na praxi, tak ode mě dostal známku jedna a čtyři, takže má pro mě známku dvě až tři, tato studentova reakce mě hodně rozesmála. Většině studentů se výstava líbila, ale byli i tací, kteří se vyjádřili, že abstraktní umění je neoslovuje. Nicméně i ti se zhostili všech úkolů velice dobře.

Před odchodem za mnou ještě přišla paní učitelka a děkovala za pozvání, s tím že nikdy takový doprovodný program v galerii ještě neviděla a vyjádřila, že program byl pro ni velice inspirativní. Velmi jí zaujalo a moc se jí líbilo, jak jsem animaci připravila. Po tomto rozhovoru jsem měla dobrý pocit a udělalo mi to velkou radost.

Shrnutí postřehů

Zajímavým postřehem je, že i studenti, kteří se vyjádřili, že abstraktní umění je neoslovuje, dokázal v nich program galerijní animace vzbudit schopnost vnímání a prožitku a vedl k získání nových poznatků.

e/ Komentář

Při iniciační aktivitě našli studenti bez pochybností obraz, před kterým živě diskutovali o svých pocitech. Největší nápovědou byla indicie, že se jedná o stav mořské hladiny v ranních hodinách, která vedla k názvu obrazu. Tato skutečnost mě vedla k přesvědčení o opodstatněnosti zadaných indicií. Většina studentů uvedla pouze dva pojmy k vyjádření svých pocitů, výjimečně potom čtyři a pouze v jednom případě uvedla studentka deset výrazů. Bylo prospěšné, že jsem použila větší kontrast mezi hudbou navozující pozitivní a negativní emoce, neboť v této animaci již nedocházelo k prolínání pocitů. Hudba byla rovněž iniciátorem druhé části aktivity a dala impuls k jejich vyjádření pomocí malby. Z aktivity je patrné, že studenti dokázali využít barev k vyjádření svých pocitů, a nahodilé tahy štětcem ukazují i na inspiraci z obrazu, což bylo záměrem této aktivity. Projevilo se, že se jedná o mladší studenty, neboť se vyjádřili, že by potřebovali více času. Ve druhé části animace si ujasnili studenti význam rozdílu mezi užitnou a volnou tvorbou, neboť tyto znalosti měli jenom částečně. V souladu se záměrem animace objasnila první aktivita druhé části studentům tyto rozdíly zejména prostřednictvím příkladů, což potvrdila i závěrečná reflexe. K zadání úkolu tvorby šatů přistupovali studenti na začátku s odstupem, ale i zde se velmi pozitivně projevila práce v týmu. Velice rychle si rozdělili role v týmu. Díky dobré komunikaci a vzájemnému se povzbuzování jejich výtvořky rychle vznikaly a se vznikajícími výtvořky vzrůstala i jejich motivace, což bylo záměrem této aktivity. Za dosažení záměru animace lze rovněž považovat i to, jak studenti zvládli ztvárnění barevné podoby šatů, inspirované jednotlivými obrazy. To dokládají samotná díla, která jsou přehlídkou kreativity a manuální zručnosti studentů.

3.2.3. Realizace GA 1OT (23. 6. 2011)

místo konání: Muzeum středního Pootaví Strakonice

škola: VOŠ a SPŠ Strakonice

počet a věk studentů: 14 studentů ve věku 15 let

čas: 10:45 – 13:15

Ve čtvrtek 23. června 2011 jsem realizovala poslední galerijní animaci. Na začátku třetí animace jsem byla opět nervózní, i přes to, že už jsem měla dvě realizace za sebou. Nervózní jsem byla z očekávaného chování studentů a z toho, jak budou spolupracovat. Stejně jako v předchozích případech, se jednalo o studenty střední průmyslové školy ve Strakonících. Jako u ostatních ročníků, toto byla třída ze studujícího oboru obalová technika. V tomto případě se jednalo o první ročník tohoto oboru. Tuto třídu jsem rovněž učila při souvislých praxích, a již před začátkem vyučování jsem byla jejich paní učitelkou upozorněna, že je to nejproblémovější třída na škole. To bylo důvodem obav, jak animace bude vypadat a zda výsledek nebude chováním studentů ohrožen. Animace se účastnila nejméně početná skupina ze všech realizovaných. Studentů bylo čtrnáct a z toho šest chlapců.

a/ Úvod a prohlídka

Musela jsem vycházet z toho, že teoretické znalosti studentů prvního ročníku budou nejmenší, takže jsme si před první částí animace povídali nejprve o barvě. Základy věděli z našich společných praxí, protože jsem shodou okolností byla u nich v hodině, kdy si poprvé měli přinést barvy. Společně jsme tedy probírali míchání barev a ukazovala jsem jim Goethův kruh barev. Byla jsem tedy ráda, že již někteří ze studentů vyjmenovali tři základní barvy, a že si něco z mé hodiny zapamatovali. Potom se rozdělili do dvou skupin podle barvy na jmenovce. S druhou skupinou mi opět pomáhala kolegyně ze školy, a pak natáčela zase zbytek animace.

Shrnutí postřehů

Důležitým poznatkem bylo, že s ohledem na nejmladší studenty byl začátek galerijní animace velmi pozitivní oproti předpokladu a to jak ve vztahu k chování studentů, tak elementárním znalostem o barvách.

b/ Hrající obraz

Hned v první části animace, když jsem studenty seznámila s tím, že se bude malovat barvami, omluvila se studentka, že nemůže pracovat kvůli zavázané ruce. Nakonec mě mile překvapila, že i přes to začala po zadání úkolu pracovat, neboť jí zadání a práce ostatních zaujala. Stejně jako v předchozích skupinách vypisovali studenti nejprve hesla, jak na ně působila hudba s obrazem. U tohoto ročníku byla nejmenší shoda ve výrazech a vyskytovala se největší různorodost, jako reakce na oba typy poslechu. Na hudbu evokující negativní pocity odpovídali studenti výrazy: *pohyb, smutné, depresivní, drastické, zmatené, tragické, dynamické, dramatické, nešťastné, ztráta napětí, nebezpečí, k zamyšlení* a nejvíce frekventované výrazy byly: *smutný a zmatený* (Příl. E, Obr. 25, list XVI). Na hudbu evokující pocity pozitivní se vyjádřili hesly: *klid, únavné, naděje, láska, radost, štěstí, veselé, energické, nudné, uklidňující, praštěné, hravé, pohoda, vzpomínky, myšlenky na milovanou osobu*. Ve větším počtu se vyskytla hesla: *radost, veselé a uklidňující* (Příl. E, Obr. 28, list XVI). Při dílčí reflexi, vztahující se pouze k této aktivitě studenti poznali rozdíl mezi skupinami (Příl. E, Obr. 26-27, list XVI). Každý v kruhu se vyjádřil k tomu, jak se mu pracovalo. Převážně se vyjádřili, že pracovali jen podle hudby, ale někteří se inspirovali i z vypsanych hesel na papíru.

Shrnutí postřehů

Vyjadřování emocí studentů, prostřednictvím jednoduchých hesel bylo u toho ročníku nejrozmanitější s nejmenší shodou ve výrazech. To bylo zřejmě způsobeno věkem studentů, neboť se jednalo o nejmladší skupinu, která prožívá v prvním ročníku přechod z prostředí základní školy.

c/ Ples barev

Na začátku druhé části animace se studenti místo tří skupin rozdělili pouze do dvou. Zvolila jsem dvě skupiny z časového důvodu a také proto, že byl nejmenší počet zúčastněných. Studentům jsem do skupin rozdala pracovní list, kde měli odpovědět na stejné otázky. Oproti předchozím skupinám chyběli studentům základy z dějin umění. Tomu odpovídalo vyplnění pracovních listů. První skupina odpověděla na otázku rozdílu užití a volné tvorby: *užitá tvorba-zadané téma, volná tvorba- volné téma*. Jako příklady užití tvorby uvedli: *Mona Lisa, Poslední večeře páně, abstrakce, omalovánky*.

Tyto příklady po mém vysvětlení ve svém listu škrtili. Vystavovaná díla charakterizovali: *barevné, chaotické, veselé, romantické, přehlácané*. Podobně na tom byla i druhá skupina, která dotaz k užité a volné tvorbě odpověděla: *užitá tvorba zobrazuje vždy něco a volná tvorba je čistě na fantazii*. S uvedenými příklady užitě tvorby to bylo obdobné jako u první skupiny: *Mona Lisa, náboženské téma, obrazy krajiny, portréty lidí jediný pocit*. I tato skupina po vysvětlení uvedená hesla vyškrtla z pracovního listu. Obrazy charakterizovali slovy: *volnost, beztvárá, pocity, barvy, nefigurální*. Vzhledem k výsledkům jsem se snažila vysvětlit rozdíl mezi užitou a volnou tvorbou. V souladu se záměrem této aktivity to pochopili, zejména když jsem jim ukázala názorné předměty užitě tvorby před autorovo volnou tvorbou. Měla jsem na ukázkou malovanou hedvábnou kravatu a malovanou šálu. Studenty nejvíce zaujala opět druhá část animace, ve které realizovali výrobu šatů. V tomto ročníku jedna skupina začala nejprve malovat na rozloženou textilií a potom stylizovat šaty na vybraného spolužáka (Příl. G, Obr. 37, list XX), druhá skupina nejprve vytvořila a oblékla bílé šaty, které teprve na spolužákovi začali malovat. U jedné skupiny chtěli být dokonce dva studenti, kteří stáli modelem. Spojili se a ostatní spolužáci vytvořili jedny šaty na dvou postavách a ti potom model předváděli (Příl. G, Obr. 38, list XX) Tato skupina mě zaujala, protože jim nevadilo experimentovat a měli dokonce pomalované ruce i obličej. To umocnilo celkový dojem z vytvořeného díla. Líbilo se mi, že jim barva nevadila a bylo na nich vidět, že chtějí mít ty neoriginálnější šaty. Pracovali s takovým zápalem, že jsem je musela upozorňovat, aby dávali pozor na vystavené obrazy. Studenty začalo zajímat, kolik obrazy stojí, a jaký je ten nejdražší. Měli jsme opravdu štěstí, že nic neprovedli, protože zrovna tvořili před druhým nejdražším obrazem z celé výstavy. Skupiny si ukázaly navzájem vytvořené šaty (Příl. G, Obr. 39, list XX). Studenti, co měli vytvořené šaty na sobě, tak se odstrojili a trochu umyli od barev.

Shrnutí postřehů

Největším problémem bylo vyplnění pracovních listů v souvislosti s neznalostí tématu užitě tvorby. I přes nápovědy nevedli studenti správné odpovědi na dotazy. K pochopení této teoretické části došlo až po předložení příkladů, čímž se znovu prokázala vizualizace a metodické pomůcky jako nejlepší prostředek, čímž je znásoben účinek poslechu z výkladové části. K dalšímu umocnění došlo pak praktickou částí a vlastní tvorbou, čímž byl efekt k zapamatování si této problematiky maximální. Dalším

postřehem bylo značné nasazení, ctižádostivost a motivace této věkové skupiny vyniknout v této části aktivity. Tento fakt byl podle mého názoru i vlivem ponechání možnosti rozdělení do týmů. Poslední aktivita opětovně vyvolala zájem o umělcovu tvorbu se zájmem o hodnotu jednotlivých obrazů.

d/ Závěrečná reflexe

Při závěrečné reflexi jsme se zase všichni posedali do kruhu na podložky. Každý shrnul, jak se jim animace líbila a jak se jim líbila výstava. Už po třetí jsem vyslechla od studentů, že se jim nejvíce líbila aktivita šaty, ale některé z nich zaujali obě aktivity. Na závěr, když už všichni pověděli, co chtěli, přihlásila se ještě jedna studentka s názorem, že kdyby takový program byl v každé galerii, tak by se ona účastnila výstav častěji.

Shrnutí postřehů

Nejdůležitějším postřehem je vyjádření studentky o její častější účasti na výstavách, pokud by se realizovaly s podobným programem. Musím říci, že i když jsem se této realizace nejvíce obávala, tak studenti pracovali velmi dobře a ze závěrečné reflexe bylo patrné, že si i řadu poznatků odnesli. Překvapilo mě také to, že se nestyděli mluvit, což dělalo větší problém i třetímu ročníku.

e/ Komentář

Iniciační část animace probíhala v prostoru před hledaným obrazem, takže studenti po dotazu, zda obraz identifikovali, shodně na něj ukázali prstem. U této skupiny použil každý student k vyjádření svých pocitů z audiovizuálního vnímání výtvarných děl 2 - 4 výrazy a pouze v jednom případě vypsala jedna studentka 10 pojmů. Úkol vyjádření pocitů pomocí malby se zpočátku zdál pro tyto studenty složitější, neboť jim trvalo déle, než s malováním začali i po začátku hudební produkce a v souladu se záměrem animace si uvědomili náročnost autorovy tvorby. To se projevilo zvláště u skupiny, která poslouchala hudbu, vyvolávající negativní pocity. Zde byl patrný největší rozdíl ve složitosti vyjádřit emoce. V tomto případě studenti používali pro vyjádření pocitů i barvy, které ne zcela korespondovaly s barevností obrazu. Více uvolněně pracovala druhá skupina, kde vliv hudby evokující pozitivní emoce, umocnil veselý výraz obrázků. Tady naopak studenti použili ve více případech jasné, pastelové tóny, které v jednotlivých kompozicích převládaly. Nepravidelné tahy štětcem ukazují rovněž na

vliv obrazu. Studenti se pustili s vervou do další části animace, kterou bylo vyplnění pracovních listů, ale i přes nápovědy byla většina odpovědí špatně. Trvalo i delší dobu vysvětlování rozdílů užití a volné tvorby, ale i v tomto ohledu se záměr animace naplnil, neboť studenti tuto teoretickou část s pomocí ukázek zvládli. V další části animace nevznikly žádné problémy s rozdělením do týmu a opět se projevil týmový duch při vlastní tvorbě. U smíšené skupiny děvčat a chlapců musela děvčata převzít iniciativu, ale i zde měla týmová práce a komunikace v týmu na studenty pozitivní dopad, což bylo také jedním ze záměrů úkolu. S tvorbou šatů začaly obě skupiny velice opatrně, ale jak dílo vznikalo, stále více rozvíjeli své nápady a v jedné skupině dali natolik průchod své fantazii, že využili pro celkovou koncepci pomalování vlastních těl. Tato skupina se odlišila svojí kreativitou i v tom, že jako model pro předvedení šatů použili dva studenty. Při vytvoření barevného konceptu využívali studenti plně inspirace z obrazu. Stejně, jako v předchozích případech v nich tato aktivita vzbudila prokázání manuální zručnosti a tvořivosti, v kontextu se záměrem animace. V závěrečné reflexi studenti vyjádřili zájem o autorovu tvorbu i tím, že se zajímali o cenu jednotlivých obrazů, čímž si uvědomili náročnost autorovy tvorby.

3.2.4. Komentář (realizace)

V reflexi vycházím z faktu, že byly realizovány tři galerijní animace, každá s jinou věkovou skupinou studentů.

Vzhledem k tomu, že jsem měla základní znalosti o studentech všech ročníků, kteří animaci absolvovali, měla jsem možnost strukturu animace připravit tak, že v jejím průběhu nedocházelo k nenadálým případně až dramatickým situacím, které by vyžadovaly nějaká akční řešení.

Všechny uskutečněné galerijní animace hodnotím kladně z hlediska přístupu všech zúčastněných, jak učitelů, ale zejména studentů. Chování studentů v galerii nelze nic vytknout a odpovídalo všem pravidlům slušného chování. Tento fakt jsem ocenila zejména proto, neboť z dotazníků studentů vyplynulo, že se výstav příliš neúčastní. I přes to, že nevěděli, co je čeká, velice rychle se zorientovali a zapojili se do plnění úkolů. Zcela jistě na ně dobře působilo to, že výuka probíhala v mimoškolních prostorách a důstojnost prostoru galerie. Dobrý start a průběh animací byl dán i tím, že

jsme se vzájemně poznali již při odborných praxích ve škole. V přístupu a chování všech věkových kategorií při realizaci galerijních animací nevidím zásadní rozdíl.

Rozdíly při realizaci galerijní animace byly způsobeny zejména celkovou úrovní obecných vědomostí z oblasti výtvarné výchovy a rozdílností těchto vědomostí mezi jednotlivými ročníky. Tento faktor způsoboval mírné časové disproporce, které jsem se snažila vyvážit rozsahem výkladové části animace.

V teoretické části jsem neměla na znalosti studentů příliš vysoké nároky a otázky byly z okruhu základních vědomostí z oblasti výtvarné výchovy, které by studenti tohoto oboru měli zvládnout bez větších potíží. Nicméně první i druhý ročník měl značné problémy na tyto otázky odpovídat.

U této věkové skupiny studentů střední školy s výtvarným zaměřením by pořádání a úroveň galerijní animace zvedla i větší informovanost o kulturním dění v daném regionu. To, že paní učitelka rozdala studentům letáky k výstavě, nebylo dostatečnou agitací a studenti nevěděli, jaké akce se budou účastnit.

Samotný věk studentů je rovněž dalším faktorem, který ovlivňuje průběh a výsledek animace, protože studenti prvního ročníku byli méně soustředění při teoretických aktivitách a při realizaci praktických aktivit naopak reagovali spontánněji a projevíli vysokou dávku soutěživosti a exhibicionismu.

Pořadí jednotlivých aktivit bylo odlišné oproti realizacím v Plzni, jako například prohlídka výstavy zde byla první aktivitou, u animací v plzeňské galerii byla prohlídka až na konci animace. To dokládá fakt, že scénář animací může mít proměnlivé pořadí jednotlivých aktivit.

Po shrnutí analýzy průběhu GA všech ročníků jasně vyplývá, že praktické aktivity byly nejatraktivnější a studentům se nejvíce líbily. Potvrdilo se, že téma tvorby šatů bylo pro tuto cílovou skupinu velice motivující a touha uspět při splnění tohoto úkolu byla vysoká. Vedle zájmu o oděvní tvorbu byla motivace rovněž dána na jedné straně tím, že se projevil duch soutěživosti a na straně druhé samotným faktem být středem pozornosti a určitým stupněm exhibicionismu, který je pro tuto věkovou skupinu příznačný.

Obecně měli studenti největší problémy s reflexí jednotlivých aktivit. Je patrné, že nejsou zvyklí reflexe provádět. Odpovídali velice úsečně, pouze hesly a verbální projev jim dělal značné problémy. Obvykle opakovali názory, které byly již vyřčeny. Originální výroky se vyskytovaly velmi sporadicky.

Realizací galerijních animací byl splněn jeden z cílů této práce, a sice rozšíření znalosti programu galerijních animací u této cílové skupiny.

Shrnutí rozdílů při realizaci animací v Plzni a Strakonících

Plzeň	Strakonice
Skupinová realizace více animátorů	Individuální realizace
Žáci různých ZŠ	Studenti jedné SŠ
Žáci ZŠ- stejná věková skupina	Studenti SŠ-různé věkové skupiny
Pořadí aktivit-prohlídka výstavy na konci animace	Pořadí aktivit-prohlídka výstavy na začátku animace
Velké znalosti některých účastníků k tématu výstavy	Žádné znalosti účastníků k tématu výstavy
Pouze týmové aktivity	Individuální a týmové aktivity
Možnost sebereflexe po každé animaci s edukátorkou	Bez možnosti sebereflexe po každé animaci s edukátorkou
Změny ve scénáři po provedení reflexí	Bez úprav scénáře

4. Odezva. Dotazníkové řešení

S časovým odstupem jsem si chtěla ověřit, zda si studenti zapamatovali, co jsou to galerijní animace, jaké si uchovali poznatky vztahující se k autorovi a tématu výstavy a míru zapamatování si teoretických vědomostí, vztahujících se k náplni školní výuky. Zajímala jsem se o to, jaký vliv galerijní animace v účastnících zanechala, a v případě učitelů, zda považují galerijní animace za přínosnou formu vzdělávání a seznamování se s uměním. Jako metoda průzkumu byl zvolen dotazník, který patří mezi explorativní metody. V této kapitole se věnuji podrobné analýze dotazníků pro studenty a učitele. Vytvořila jsem 2 typy dotazníků a to jeden pro studenty a druhý pro učitele. Dotazníky byly anonymní, pouze jsem chtěla vědět, zda se jedná o ženu nebo muže a v případě studentů z jaké jsou třídy, což bylo kritériem pro závěrečné vyhodnocení.

4.1. Dotazníky pro studenty

Dotazník pro studenty (Příl. H, list XXI-XXIII) se skládá z 11 otázek a je rozdělen do tří částí. Jednak jsou otázky směřovány k návratu ke galerijním animacím, co si z připraveného programu studenti pamatují, dále pak, jaké obecné pojmy a poznatky se v průběhu animací dozvěděli a část otázek se týká názoru na realizaci animací. Otázky jsou jednoduché s malou časovou náročností a možností statistického vyhodnocení. Jejich úroveň odpovídá mentální úrovni studentů. Důležitým faktorem byl časový odstup od konání galerijních animací a zjištění, co si studenti pamatují téměř po roce od jejich realizace. To by mohlo být i jedním z měřítek smysluplnosti jejich pořádání. Někteří studenti mě překvapili a měla jsem radost, že i po takové době jsem nedostala zpět pouze prázdné dotazníky.

Forma otázek je dále rozdělena tak, aby studenti volili:

- S výběrem odpovědí: ANO a NE
- S výběrem odpovědí: a,b,c
- otázky otevřené, rozepisují vše, co si pamatují.

Dotazník byl sestaven dle schématu:

- znalosti a vědomosti o galerijní animaci a konané výstavě- otázky č. 1-5
- obecné vědomosti z výuky výtvarných předmětů- otázky č. 6-7
- názory, pocity a prožitky z konání galerijní animace- otázky č. 8-11

4.1.1. Cíl otázek pro studenty

Základním cílem dotazníku pro studenty je tedy zjistit jejich názor na galerijní animace a také pověřit, na co vše si pamatují.

První okruh otázek je nejdůležitější a odpovědi mají vyjádřit, jak jsou studenti schopni si zapamatovat základní a obecné informace z účasti na výstavě, ale hlavně co si pamatují ve vztahu k samotné galerijní animaci a zda tato forma výuky je pro ně zajímavá a pomůže jim si poznatky dlouhodobě zapamatovat. Rovněž jsem v prvních otázkách sledovala, že studenti tím, co si zapamatují o samotné výstavě, vyjádří obecný zájem o konání výstav.

Druhý okruh otázek byl zkouškou, jak studenti odpoví na otázky, se kterými měli v rámci výuky ve škole problémy, neboť jsem jim tyto otázky dávala v rámci praxí. Látku jsme zopakovali při galerijní animaci a zajímala jsem se o to, zda si již studenti tyto základní vědomosti pamatují.

Třetí okruh otázek sleduje, jaké pocity si studenti odnesou z konané výstavy a zda průběh mé prezentace v nich vzbudí zájem o účast na těchto programech. Chtěla jsem rovněž zjistit, jak se studenti střední školy zajímají o kulturní dění a jejich zájem o konání výstav.

4.1.2. Analýza dotazníků pro studenty

Studentské dotazníky jsem hodnotila podle jednotlivých věkových skupin, to znamená, jak se třídy účastnily na jednotlivých galerijních animacích (1OT, 2OT, 3OT) (Příl. VI. viz CD 1).

	Škola	Obor	Třída	Věk	Počet dotázaných
1. soubor dotazníků	VOŠ A SPŠ Strakonice	Obalová technika	1OT	15-16	13
2. soubor dotazníků	VOŠ A SPŠ Strakonice	Obalová technika	2OT	16-17	12
3. soubor dotazníků	VOŠ A SPŠ Strakonice	Obalová technika	3OT	18-19	17

1. Otázka: Z vypsanych charakteristik zaškrtněte správnou odpověď, kterou lze vztahovat k pojmu GALERIJNÍ ANIMACE:

Charakteristiky:

- Výtvarná činnost
- Prožitková forma
- Představování výtvarných děl ve škole
- Vzdělávací forma
- Počítačové programy
- Galerijní knihovna
- Doprovodná součást výstav
- Animační prezentace
- Výstava s průvodcem
- Aktivity probíhající přímo na výstavě

	správně		špatně	
	počet	%	počet	%
1OT	0	0	13	100
2OT	1	8	11	92
3OT	3	18	14	82

V první otázce volili studenti mezi ANO a NE.

1OT- Ani jeden student neměl označeny správně všechny odpovědi.

2OT- První otázka byla kompletně správně označena pouze jedním studentem. Další dotázaní studenti měli v charakteristikách chyby. Nejčastěji se vyskytovala špatná odpověď, že se nejedná o vzdělávací formu a naopak studenti odpovídali, že je to animační prezentace. Tuto charakteristiku jsem si vymyslela.

3OT- Z vypsanych charakteristik, co si představují pod pojmem galerijní animace, odpověděli tři z dotázaných studentů úplně správně bez chyby. Čtrnáct studentů odpovědělo špatně, ale z toho pět mělo pouze jednu chybu v charakteristikách.

Studenti tohoto ročníku odpovídali nejlépe ze všech tří skupin.

2. **Otázka:** Vzpomenete si, na jméno autora a název výstavy?

	autor výstavy		název výstavy	
	počet	%	počet	%
1OT	0	0	0	0
2OT	3	25	1	8
3OT	0	0	1	6

1OT- U této otázky mě zaskočilo, že ani jeden z dotázaných studentů si nevzpomněl na jméno autora ani na název výstavy.

2OT- Na rozdíl od předchozí skupiny studentů, která byla 100% neúspěšná, si alespoň tři z dotázaných studentů vzpomněli na jméno autora Teodora Buzu a jeden dotázaný student si vzpomněl na název výstavy Tanec barev. Zbýlých osm dotázaných studentů si nevzpomnělo na ani jedno.

3OT- Pouze jeden ze studentů si vzpomněl na název výstavy „Tanec barev“. Dva studenti si sice nevzpomněli ani na jméno autora ani na název výstavy, ale pamatovali si, že autor pocházel z Moldávie, což mě překvapilo, protože to bylo řečeno pouze na začátku animace, když jsem jim předávala informace o samotném autorovi. Naopak dva

studenti napsali, že autor výstavy byl Francouz nebo Španěl. Zbytek studentů si nevzpomněli na nic.

U této otázky jsem očekávala u nejstarších studentů větší úspěšnost správných odpovědí. Byli sice mírně lepší než studenti prvního ročníku, ale výrazně horší než studenti druhého ročníku.

3. Otázka: Vzpomenete si, jak se jmenoval obraz, který jste hledali při prohlídce výstavy, a který byl hlavním mottem výstavy?

	správně		špatně	
	počet	%	počet	%
1OT	7	54	6	46
2OT	12	100	0	0
3OT	16	94	1	6

Studenti měli možnost volit ze tří možností.

1OT- Sedm dotázaných studentů odpovědělo správně „ Příliv“ a šest studentů odpovědělo špatně „Moře“. Třetí možnost byla „ Odliv“ a takto neodpověděl nikdo.

2OT- Z dvanácti dotázaných studentů odpověděli všichni správně „Příliv“. Tento výsledek mě potěšil. U první skupiny si vzpomnělo pouze 54% dotázaných.

3OT- Výsledek u této otázky je velice dobrý. Šestnáct dotázaných studentů odpovědělo správně a pouze jediný student odpověděl špatně, že se obraz jmenoval „Moře“.

I v tomto případě byli studenti druhého ročníku úspěšnější, ale rozdíl 6% není velký.

4. **Otázka:** Napište, co si pamatujete z prvního úkolu animace, který se jmenoval „Hrající obraz“:

	Vzpomněli si		Nevzpomněli si	
	počet	%	počet	%
1OT	9	69	4	31
2OT	11	92	1	8
3OT	16	94	1	6

Dotazovaní studenti měli volný prostor k tomu, aby si vzpomněli na některou aktivitu a popsali její průběh.

1OT- Devět dotázaných studentů si pamatovalo, že malovali na hudbu. Někteří si vzpomněli, o jakou hudbu se jednalo, že to byla Enya a Apocaliptica. Pamatovali si, že šlo o vyjádření jejich pocitů. Zarazilo mě, že většina dotázaných studentů neví, jaký je rozdíl mezi kresbou a malbou, protože většina uvedla, že kreslili místo toho, že malovali barvami. Čtyři dotázaní studenti si nevzpomněli vůbec na nic.

2OT- Kromě jednoho dotázaného si všichni vzpomněli na některou část animace, to že malovali podle hudby tak, jak na ně působila. Někdo si i vzpomněl, že měli nejdříve napsat pojmy a podle nich dále pracovat. I tady jsem se setkala s tím, že napsali, že kreslili místo toho, že malovali, jako u první skupiny.

3OT- Z odpovědí na tuto otázku je patrné, že se jedná o starší studenty z vyššího ročníku, protože si hodně zapamatovali a jejich odpovědi byly velmi dobře formulované. Například jeden z dotázaných studentů napsal: *Pamatuji si, že nás rozdělila animátorka do 2 skupin, jedna skupina poslouchala pozitivní hudbu a druhá skupina negativní. Motivací byl pro nás obraz. Malovali jsme vodovkami to, jak to my vnímáme spolu s hudbou a poté jsme společně pozorovali rozdíly mezi obrazy namalovanými při depresivní hudbě a obrazy namalované při pozitivní hudbě.* Pouze tři dotázaní neodpověděli vůbec nic.

Na tento první úkol si pamatovala většina studentů ze všech 3 ročníků, což svědčí o tom, že když jsou studenti aktivně zapojeni do úkolu, získají více vědomostí a déle si poznatky pamatují.

5. **Otázka:** Napište, co si pamatujete z druhého úkolu animace, který se jmenoval „Ples barev“:

	Vzpomněli si		Nevzpomněli si		Spletli se	
	počet	%	počet	%	počet	%
1OT	3	23	7	54	3	23
2OT	8	67	3	25	1	8
3OT	16	94	1	6	0	0

1OT- Vzhledem k tomu, že po skončení animace se studenti vyjadřovali, že je tvorba šatů nejvíce bavila, bylo to, že si na tuto aktivitu nevzpomněli, velmi překvapivé.

Sedm dotázaných studentů si nevzpomnělo vůbec na nic. Tři dotázaní studenti si tento úkol spletli s předchozí aktivitou. Pouze tři studenti, což je jenom 23% z celkového počtu zúčastněných, si vzpomněli, že vytvářeli šaty barvami na bílé bavlněné plátno a vzpomněli si, že do vytvořených šatů oblékali někoho ze skupiny.

2OT- Osm dotázaných studentů si pamatovalo správně, že měli vytvářet nejoriginálnější šaty, že to bylo podle vybraného obrazu. Pamatovali si, že pracovali ve skupinách. V dotazníku se objevil i názor, že to byl dobře vymyšlený a zábavný úkol. Byli ale i tací, kteří si nic z aktivity nepamatovali a i jeden dotázaný student si spletl opět aktivitu. Oproti prvnímu ročníku je nárůst těch, kteří si pamatovali tento úkol 44%.

3OT- I u této skupiny byl vysoký počet správných odpovědí, dotázaní studenti si pamatovali, že vytvářeli šaty podle zadaného obrazu. Pouze jeden z dotázaných studentů si nevzpomněl na nic.

Nejvíce poznatků si odnesli studenti nejvyššího ročníku.

6. Otázka: Vzpomenete si, co znamená UŽITÁ TVORBA?

	správně		špatně	
	počet	%	počet	%
1OT	10	77	3	23
2OT	8	67	4	33
3OT	13	76	4	24

1OT- U otázky číslo šest nebyl takový problém, deset dotázaných studentů odpovědělo správně a pouze tři odpověděli špatně.

2OT- Osm dotázaných studentů odpovědělo správně a čtyři studenti zaměnili užitou tvorbu s volnou tvorbou. Jsem ráda, že většina odpovědí byla nyní správná, neboť při realizaci v galerii toto příliš nevěděli. Znamená to, že si odnesli z galerijní animace nějaké vědomosti.

3OT- Na tuto otázku odpovědělo třináct studentů správně a čtyři zaměnili užitou tvorbu za volnou tvorbu. Nejhorší na tuto otázku odpovídal druhý ročník. Rozdíly však nejsou velké, jak ukazuje procentuální vyjádření počtu správných odpovědí.

7. Otázka: Vzpomenete si na tři základní barvy ve výtvarné tvorbě?

	Vzpomněli si		Nevzpomněli si	
	počet	%	počet	%
1OT	10	77	3	23
2OT	7	58	5	42
3OT	9	53	8	47

1OT- Byla jsem ráda, že většina dotázaných studentů odpověděla správně, a že dokázali vyjmenovat správné barvy. Když jsem byla u nich na praxích, tak jsme tuto otázku rovněž probírali. Jen tři dotázaní studenti si spletli barvy.

2OT- Při realizaci galerijních animací studenti neměli tuto základní znalost a typovali různé barvy, až společně se jim podařilo barvy vyjmenovat. Nyní odpovědělo správně již sedm studentů, ale stále pět dotázaných neumělo správně odpovědět. Uváděli barvy šedá, oranžová nebo zelená. Toto je jediná vědomostní otázka, kde lépe odpovídali studenti prvního ročníku.

3OT- Devět dotázaných studentů vypsalo barvy úplně správně, sedm uvedlo správně vždy dvě ze tří barev. Nejčastěji uváděli barvu zelenou. Jeden ze studentů dokonce napsal barvy růžová, tmavě růžová, světle růžová. V tomto případě je zajímavá sestupná tendence správných odpovědí, jak ukazuje tabulka.

8. Otázka: Vzpomenete si, na některé barvy, které na vás pocitově působily?

Tato otázka byla špatně zformulována a ani jeden z dotázaných studentů ve všech skupinách nepochopil, jak byla myšlena. Jeden z dotázaných studentů částečně pochopil a uvedl, že černá – tmavá, bílá – světlá. Ostatní studenti vypisovali barvy, které je v danou chvíli napadly, takže výsledky v tomto případě nelze hodnotit. Současně s otázkou by studentům pomohlo uvedení nějakého příkladu.

9. Otázka: S galerijními animacemi mám osobní zkušenosti?

	pozitivní		negativní		nevím	
	počet	%	počet	%	počet	%
1OT	5	38	1	8	7	54
2OT	8	67	1	8	3	25
3OT	13	76	0	0	4	24

1OT- Zjištění, že pouze jeden ze studentů má negativní zkušenost s galerijní animací je dobrý výsledek, i když jsem očekávala menší množství neutrálních odpovědí.

2OT- Osm dotázaných studentů má pozitivní zkušenosti s galerijními animacemi, tři dotázaní studenti nemají ani pozitivní a ani negativní zkušenosti a pouze jeden

z dotázaných studentů má negativní zkušenosti. Je zde jednoznačně vidět rozdíl oproti první skupině, kde pozitivní zkušenost uvedlo pouze 38% studentů

3OT- Nikdo ze skupiny nemá negativní zkušenost a čtyři studenti se nemohli rozhodnout, ke které skupině se mají přiklonit. Z odpovědí soudím, že se jim animace líbila. Ze všech ročníků pouze jeden student uvedl, že má negativní zkušenost. Ve všech ročnících bylo vysoké procento těch, kteří se nemohli rozhodnout, nicméně převládaly pozitivní zkušenosti.

10. Otázka: Zúčastnili byste se, nějaké další galerijní animace?

	ANO		NE	
	počet	%	počet	%
1OT	12	92	1	8
2OT	10	83	2	17
3OT	13	76	4	24

1OT- Podle kladných odpovědí na tuto otázku a vzhledem k tomu, že pouze jeden z účastníků by se již podobné akce neúčastnil, si myslím, že se realizace galerijní animace líbila.

2OT- I u této skupiny stejně jako u předešlé z kladných odpovědí vyplývá, že se jim realizace galerijních animací líbila, protože většina by přišla na další realizaci galerijních animací, pouze 2 studenti už by neměli zájem.

3OT- Stejně jako u otázky číslo devět odpovědělo třináct z dotázaných studentů, že by se zúčastnili další galerijní animace, pouze čtyři už nemají zájem. I u této otázky převládají kladné odpovědi ve všech ročnících.

11. Otázka: Byli jste od té doby, na nějaké další výstavě?

	ANO		NE	
	počet	%	počet	%
1OT	1	8	12	92
2OT	6	50	6	50
3OT	4	24	13	76

1OT- Překvapilo mě, že skoro za celý rok nikdo z dotázaných studentů nenavštívil žádnou výstavu.

2OT- Polovina dotázaných studentů navštívila v průběhu roku nějakou výstavu nejenom ve Strakonících ale v dalších městech v České republice, ale i v zahraničí. Uváděli výstavu fotografií Jana Saudka, René Magriette a Antonína Ševíta, který je strakonickým malířem.

3OT- Tato skupina mě překvapila, že třináct dotázaných studentů nebylo skoro rok na žádné výstavě. Tento výsledek jsem neočekávala. Pouze čtyři navštívili výstavy, a jednalo se o stejné výstavy jako u předchozí skupiny.

Z analýzy výsledků u všech ročníků vyplývá, že výstavy navštívila jen velmi malá skupina studentů z celkového počtu.

4.1.3. Komentář (dotazníky pro studenty)

Z celkového hodnocení je patrný věkový rozdíl mezi skupinami, vyspělost studentů a vliv výuky výtvarných předmětů. U vyšších ročníků se obecně objevovalo v dotaznících jednak více správných odpovědí a jednak byl na jejich odpovědích znát vliv prožitku a vzdělání. Toto se projevilo hned u první otázky, která se vztahovala k obecným poznatkům o tom, co galerijní animace jsou, odpovídali nejstarší studenti nejlépe a s touto otázkou se vypořádali nad očekávání. I přes to, že stoprocentně správných odpovědí na první otázku nebylo mnoho, vyskytovalo se jen velmi málo chyb.

Největší problém dělalo všem studentům vzpomenout si a správně odpovědět na otázku, týkající se obecných informací o výstavě, v rámci které se galerijní animace konala. Zejména na druhou otázku, která se týkala jména autora a názvu výstavy, odpovídali špatně. Částečně zde může hrát roli fakt, že se nejednalo o světově proslulého autora. Teodor Buzu je známý spíše v okruhu odborné veřejnosti. Ze stejné kategorie je i třetí otázka, kdy si měli studenti vzpomenout na název obrazu. V tomto případě bylo naopak velké množství správných odpovědí, což bylo zřejmě dáno tím, že studenti vybírali ze tří možností a to jim zcela určitě významně pomohlo.

Další dvě velmi důležité otázky se týkaly samotné práce při galerijní animaci. Čtvrtá otázka se vztahovala k prvnímu hlavnímu úkolu animace, kdy studenti malovali obrázek podle hudby a výsledek dle odpovědí je velmi pozitivní. Stejně tak i u otázky páté, která se vztahovala k druhému praktickému úkolu, tvorbě vlastních šatů. U obou otázek je nejhorší výsledek u nejmladších studentů, kteří si z vykonávaných aktivit pamatovali nejméně. Výsledky svědčí o tom, že když se studenti aktivně podílí na plnění úkolů, jsou schopni si tyto aktivity a s tím spojené vědomosti dlouhodobě zapamatovat. Z výsledků se rovněž ukazuje, že na starší studenty-druhý a třetí ročník, měla galerijní animace větší dopad. Bylo by zajímavé srovnání s jinými školami, zda by se potvrdilo věkové rozhraní mezi prvním ročníkem a vyššími ročníky pro určitou úroveň galerijní animace a zda by bylo potřebné pro první ročník volit méně náročnou formu galerijní animace.

Mimo jiné při galerijní animaci studenti získali, nebo si zopakovali základní poznatky z výuky výtvarných předmětů a vysoké procento správných odpovědí na otázku 6 a 7 dokládá, že si tyto získané vědomosti dlouhodobě pamatují. Vzhledem k tomu, že mohu srovnat odpovědi při školní výuce a nyní, tak myslím, že zopakování těchto otázek při galerijní animaci tomuto výsledku napomohlo. To, že si studenti si při popisování průběhu galerijní animace pletli kresbu s malbou, dokládá, že by jim změna formy výuky prospěla.

Z posledního okruhu otázek nebyla osmá otázka správně pochopena ani jedním studentem. Sledovala jsem touto otázkou vyjádření nějakých emocí, které na studenty v průběhu animace zapůsobily. Očekávala jsem, že si studenti vzpomenou na nějakou dominantní barvu, nebo nějakou, která je v daných souvislostech nejvíce oslovila a vyjádří, co v nich tato barva vzbuzuje, například modrá barva vzbuzuje chlad, zimu,

červená naopak teplo, oheň, slunce. Tyto příklady měly být uvedeny studentům pro lepší pochopení otázky a to jsem neudělala.

Další dvě otázky, týkající se zkušeností a případné další účasti na galerijních animacích hodnotím pozitivně, neboť většina studentů vyjádřila o tyto akce zájem a to na základě mé prezentace.

Záporné zjištění z dotazníků je, že studenti sami ve volném čase nejeví zájem výstavy navštěvovat a nezajímají se o jejich konání. Toto dokládají jednak výsledky poslední otázky, ale i malé procento správných odpovědí na otázku z prvního okruhu, a sice to, že si studenti nepamatovali ani jméno autora ani název výstavy.

Vzhledem k časovému odstupu bylo procento správných odpovědí na všechny otázky vysoké. Ochota studentů odpovídat na otázky formou dotazníku svědčí o úspěšnosti provádění galerijních animací a zájmu studentů o tyto akce.

Shrnutí postřehů

- dle předpokladu z přípravy a samotné realizace se i v dotaznících projevil vliv věkového rozdílu, i přes to že rozdíly nebyly výrazné, ale jedná se o období dospívání a vývoje osobnosti, kdy se tento rozdíl více projevuje
- při přípravě animace jsem předpokládala, že studenti neznají, co galerijní animace jsou, to se potvrdilo, ale z odezvy z dotazníků je patrné, že realizace ozřejmila studentům tento program, i přes to, že neuměli vyjmenovat všechny charakteristiky programu, dílčích správných odpovědí bylo hodně.
- při přípravě animace jsem se snažila postihnout významné informace o autorovi a výstavě a ty jsem použila ve výkladové části jejich realizací, nicméně se potvrdilo, že zájem studentů o návštěvy výstav není veliký, neboť s odstupem času si o výstavě pamatovali velice málo a to pouze v případě, kdy mohli odpovědi na otázky volit z nabídnutých možností
- při přípravě animace jsem se soustředila na atraktivnost praktických aktivit pro tuto cílovou skupinu, a jak naznačil průběh animací, byla to dobrá volba, a to potvrdily i odpovědi v dotaznících
- při přípravě programu jsem počítala s některými základními teoretickými vědomostmi studentů z oblasti výtvarné výchovy, ale předpokládaná míra těchto

vědomostí se v průběhu animací neprokázala, o to je výsledek správných odpovědí z dotazníků, vztahující se k těmto znalostem, velmi uspokojující a dokládá pozitivní vliv realizací galerijních animací

- při přípravě a realizaci animace jsem byla přesvědčená, že galerijní animace studenty zaujmou, což se potvrdilo i v odezvě z dotazníků

4.2. Dotazníky pro učitele

Dotazník pro učitele (Příl. I, list XXIV-XXVI) má na rozdíl od dotazníku pro studenty 9 otázek.

Forma otázek pro učitele je taková, aby volili:

- mezi ANO a NE
- otázky otevřené

4.2.1. Cíl otázek pro učitele

Základním cílem dotazníku pro učitele bylo zjistit, jaké informace mají o tomto programu, a zda považují tuto formu vzdělávání za přínosnou jak pro studenty, tak pro učitele. V tomto případě jsem také sledovala rozdíl mezi vyučujícím různých předmětů, na jedné straně výtvarné výchovy a na druhé straně technických předmětů. Zajímalo mě, jaká je úroveň spolupráce školy s jinými výtvarnými institucemi a zda je na škole podpora pro tyto aktivity, stejně tak jako osobní postoj jednotlivých učitelů.

4.2.2. Analýza dotazníků pro učitele

Dotazníky pro učitele mně sloužili pro zjištění názoru na galerijní animace a získání informací o jejich zkušenostech s tímto programem. Dotazníky vyplňovaly pouze dvě paní učitelky, neboť realizace galerijní animace probíhala se studenty jedné školy, kde vyučuje výtvarnou výchovu pouze jedna učitelka. Druhá paní učitelka nevyučuje výtvarnou výchovu, ale projevila zájem se galerijní animace zúčastnit, takže přivedla jednu ze skupin (Příl. VI. viz CD 1).

Výsledky odpovědí:

Číslo otázky	OK	NOK
1	1	1
5	2	0
6	2	0
	ANO	NE
2	1	1
3	0	2
4	0	2
7	1	1
8	2	0
9	1	1

- 1. Otázka:** Z vypsanych charakteristik zaškrtnete správnou odpověď, kterou lze vztahovat k pojmu GALERIJNÍ ANIMACE:

Tuto otázku měly paní učitelky stejnou jako studenti. Paní učitelka, která vyučuje výtvarnou výchovu, měla správně všechny odpovědi. Druhá paní učitelka vyučuje chemii a odpověděla pouze s jednou chybou.

- 2. Otázka:** Zúčastnila jste se někdy osobně na galerijní animaci nikoli jako učitel?

Podle očekávání se při této odpovědi ukázalo, že každá vyučuje jiný předmět, neboť paní učitelka výtvarné výchovy se zúčastňuje těchto akcí oproti paní učitelce na chemii.

- 3. Otázka:** Spolupracuje škola s nějakou výtvarnou institucí (galerií, muzeem)?

Obě paní učitelky uvedly, že škola nespolupracuje s žádnou institucí, což v případě školy, která je částečně zaměřena na výuku výtvarných předmětů nepovažují za dobré. I z dotazníků studentů vyplývá, že by se studenti více naučili a zapamatovali, kdyby se podobných akcí účastnili.

- 4. Otázka:** Dostáváte jako škola nabídky ze strany galerií, muzeí na různé projekty nebo výstavy?

Zase obě pani učitelky odpověděly, že jim do školy nechodí žádné nabídky od galerií ani muzeí. Myslím si, že tady je naopak chyba na straně výtvarných institucí, že neposílají žádné nabídky do škol, i když vím, že strakonické muzeum se spíše zabývá projekty pro základní nebo mateřské školy.

5. Otázka: Galerijní animace považují za pozitivní / negativní pro studenty, protože:

I v tomto případě se obě shodují, že mají galerijní animace pozitivní vliv na studenty. Jedna pani učitelka tuto aktivitu vnímá jako oživení výuky a druhá pani učitelka napsala: *Studenti jsou nenásilně „ donuceni“ nad obrazy přemýšlet a hledat nové perspektivy – spíše ovšem obecně než ve vztahu ke konkrétnímu dílu nebo výstavě/autorovi.*

Považují toto za významnou aktivitu pro rozvoj kreativity studentů v jiném prostředí než je škola.

6. Otázka: Galerijní animace považují za pozitivní / negativní pro učitele, protože:

Opět obě pani učitelky uvádějí, že i na ně měla galerijní animace pozitivní vliv ve vztahu k dějinám výtvarné kultury.

7. Otázka: Byly pro Vás inspirací aktivity při galerijní animaci?

Pro pani učitelku výtvarné výchovy nebyly tyto aktivity příliš inspirativní z důvodu, že jsou jí galerijní animace známé a s touto formou se již setkala. Paní učitelka chemie byla překvapená a galerijní animace byla pro ni velice inspirativní, neboť si rozšířila vědomosti o nové informace.

8. Otázka: Zúčastnili byste se, nějaké další galerijní animace?

Obě pani učitelky by se zúčastnily nějaké další připravené galerijní animace.

9. Otázka: Byli jste od té doby, na nějaké další výstavě?

Jedna paní učitelka nebyla od té doby na žádné výstavě. Podle očekávání paní učitelka výtvarné výchovy sleduje dění ve výtvarné oblasti a navštěvovala během roku různé výstavy například Miroslav Zámečník – Viděné a přitom neviděné, Žena Strakonice 2011, František Bálek – Světlo a tvar

4.2.3. Komentář (dotazníky pro učitele)

Jak už bylo řečeno na začátku analýzy pro učitele, dotazníky sloužily k tomu, abych zjistila názory, postoje a zkušenosti učitelů ke galerijním animacím. Logicky je v dotaznících vidět rozdíl v některých odpovědích s ohledem na to, jaký předmět paní učitelky vyučují. Zejména u otázek, týkajících se sledování výtvarného dění, navštěvování výstav, účasti na galerijních animacích a vědomostech o galerijních animacích. Předpoklad, že vyučující technických předmětů, mají zkušenosti s formou galerijních animací, není příliš velký. O to více oceňuji paní učitelku chemie, která chtěla galerijní animace poznat, osobně se jich zúčastnit, a také vyjádřila zájem o další účast na programech tohoto typu. Paní učitelka chemie, která byla z realizace galerijních animací nadšená a překvapená, si tak odnesla nové poznatky o možné a netradiční formě výuky studentů. Nevěděla, že galerijní animace mají takový přínos pro studenty, protože nikdy nebyla na jiné realizaci, a toto byla její první zkušenost. Tento program hodnotila velice kladně. Jako pozitivní považovala to, že studenti jsou aktivně zataženi do výuky, že nemají možnost pouze pasivně přihlížet a rozvíjí svoji kreativitu v prostředí mimo školu. U paní učitelky, která vyučuje výtvarnou výchovu, se potvrdilo, že má znalosti o galerijních animacích a i osobní zkušenosti, že je navštěvuje a rovněž se zajímá o chystané výstavy. Obě učitelky byly překvapené velmi aktivním postojem všech studentů k vykonávaným aktivitám, zvláště pak při tvorbě šatů, kdy studenti byli strženi snahou vytvořit co nejlepší výtvar. Rozhodně se obě shodují, že studenti si z této formy výuky odnesou poznatky, týkající se obecných vědomostí, které se vyučují v rámci výtvarných předmětů, ale i nové informace o konkrétní výstavě a umělci. Stejně tak zastávají názor, že si studenti tyto poznatky snáze zapamatují.

Z těchto dotazníků mě překvapilo, že škola nespolupracuje a nedostává od žádných výtvarných institucí nabídky na připravované výstavy nebo na jiné možné programy. Evidentně nejsou aktivity vyvolávány ani jednou stranou, jak školou, tak místními institucemi. Myslím, že v tomto případě je na straně školy učinit první krok a připravit vzdělávací programy jak pro studenty, tak pro učitele.

Shrnutí postřehů

- znalost galerijních animací jsem předpokládala před zahájením jednotlivých realizací u paní učitelky, která vyučuje VV a to potvrdily i odpovědi z dotazníků, ale zájem druhé učitelky, který projevila již v jejich průběhu, potvrdila i reakcemi při vyplňování dotazníku
- před započítím přípravy vlastní animace jsem předpokládala, že mně bude nápomocná možná spolupráce muzea se školou, ale již při samotné přípravě se ukázalo, že nelze na spolupráci navázat a z dotazníků se potvrdilo, že tato spolupráce neexistuje
- vyučující v dotaznících potvrdili můj názor na pozitivní význam galerijních animací, jak pro studenty tak vyučující, obě učitelky byly překvapené aktivním přístupem studentů

5. Závěr

Úkolem diplomové práce bylo vypracovat program galerijní animace ke konkrétní výstavě v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících a realizovat tento program s různými skupinami účastníků se stejným studijním zaměřením SPŠ ve Strakonících. Cílem byla analýza nabytých zkušeností z přípravy a realizace galerijních animací a konfrontace těchto zkušeností se závěry z teoretické průpravy. Z průběhů realizací byly pořízeny videozáznamy a po každé realizaci byla sepsána reflektivní bilance. Současně jsem se snažila zmapovat prostředí a podmínky pro realizaci galerijní animace v daném regionu a konfrontovat tyto podmínky s prostředím, kde jsou realizace zavedenou formou seznamování veřejnosti s uměním. Snažila jsem se analyzovat dopad animace na zúčastněné bezprostředně po realizaci galerijní animace a s téměř ročním odstupem od realizace.

Pro přípravu vlastního scénáře a pro samotnou realizaci jsem vycházela ze znalostí, získaných v době studia tohoto oboru na KVK v Plzni a hlavně z realizací galerijních animací v rámci studia, které byly mojí první praktickou zkušeností. Při přípravě scénáře pro vlastní animace jsem se mohla o tyto zkušenosti opírat, i přes to, že v rámci studia byla výhodou možnost přípravy animací v týmu pod metodickým vedením edukátorky Mgr. M. Štýbrové. Tímto faktem byla ovlivněna jednak příprava, vlastní průběh animací a reflektování jednotlivých realizací.

Jedním z principů realizací galerijních animací je, že jejich postupy mohou být proměnlivé a neexistuje žádná metodika, jak program připravovat. Z realizací galerijních animací v Plzni a ve Strakonících a jejich analýzy vyplývá řada rozdílů. V rámci diplomové práce jsem srovnávala rozdíly v animacích, kterých jsem se osobně účastnila jako animátorka a vycházím ze získaných zkušeností.

Moje zkušenost potvrzuje, že nejdůležitějším faktorem pro přípravu scénáře je věk účastníků a z toho vyplývá nutnost obsahové odlišnosti scénáře. V Plzni jsem se účastnila přípravy programu pro žáky základních škol a vlastní animace jsem připravovala pro studenty střední školy. A i zde ovlivnil věk studentů jednotlivých ročníků průběh animace. S věkem také souvisí i míra vzdělání účastníků. Ze samotných realizací se také ukázalo, že zainteresovanost některých účastníků, vztahující se k tématu výstavy a aktivní přístup účastníků, dodá animacím spád a dobrý průběh.

Předpoklad kvalitního průběhu animace je dán i výběrem školy, žáků nebo studentů a rovněž spolupráce lektora s vyučujícím. V tomto ohledu jsme v Plzni využily zkušeností jedné z animátorek, která vybrala školy a vyučující, kteří znali program animací, neboť v Plzni se tyto programy realizují velice často. Při přípravě vlastní animace jsem narážela na neznalost galerijních animací téměř všude. Pouze vyučující výtvarné výchovy na vybrané škole tento program znala.

Pro každého animátora je velmi důležitá dostupnost materiálů, souvisejících se samotnou výstavou. V tomto ohledu jsem měla výrazně náročnější práci s přípravou vlastních animací a téměř jediným zdrojem bylo setkání s autorem výstavy.

Galerijní animace v Plzni byly koncipovány tak, aby si žáci odnesli poznatky z výstavy, kterou navštívily. Při přípravě animací pro studenty ve Strakonících jsem koncipovala animace tak, aby si vedle poznatků z výstavy osvojili i další vědomosti vztahující se k náplni školní výuky. To dokládá různorodost a rozmanitost galerijních animací a možnost experimentovat v každém směru.

Realizace galerijních animací s využitím prvků artefietiky, splnily také svůj účel ve smyslu šíření zprostředkování umění v daném regionu a ze závěrů dotazníkové odezvy vyplynul zájem o jejich realizaci jak ze strany studentů, tak ze strany vyučujících. Spolupráci s vyučujícími považuji za oboustranně podnětnou a motivující.

Realizace animací mě utvrdily o smysluplnosti zavádění galerijních animací jako inovativní výukové metody do škol a to by mělo být cílem i dalších lektorů, kteří budou šířit programy galerijních animací.

Seznam použité literatury a pramenů

BRABCOVÁ, A. *Brána muzea otevřená*, Náchod: Juko, 2008, ISBN 80-86213-28-5

BYTELOVÁ, D. *Vytvoření metodiky galerijních animací*, Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta Pedagogická, Katedra výtvarné kultury, 2009, (diplomová práce)

ECO, U. *Meze interpretace*, Praha: Karolinum, 2004, ISBN 978-80-246-074-5

HORÁČEK, R. et. al. *V dialogu s uměním: Metodický materiál určený učitelům výtvarné výchovy a studentům výtvarných oborů středních a vysokých škol*, Brno: Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty a Centrum pro další vzdělávání učitelů MU v Brně, 1994

HORÁČEK, R. *Galerijní animace a zprostředkování umění: Poslání, možnosti a podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*, Brno Cerm, 1998, ISBN 80-7204-084-7

MIKŠ, J. – KESNER, L. *Gombrich: porozumět umění a jeho dějinám: ke stému výročí narození E.H. Gombricha*, Brno Berrister & Principal, 2009, ISBN 978-80-87029- 57-2

PANOFSKY, E. *Význam ve výtvarném umění*, Praha, 1981, ISBN 01-524-81

PLESKOTOVÁ, P. *Svět barev*, Praha: Albatros, 1987

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*, Praha, 1999, ISBN 80-85866-33-1

SLAVÍK, J. *Umění zážitku, zážitek umění: Teorie a praxe artefiletiky, 1. díl*, Praha: Univerzita Karlova, 2001, ISBN 80-7290-066-8

SLAVÍK, J. – WAWROSZ, P. *Umění zážitku, zážitek umění: Teorie a praxe artefiletiky, 2. díl*, Praha: Univerzita Karlova, 2004, ISBN 80-7290-130-3

UŽDIL, J. *Mezi uměním a výchovou*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, ISBN 14-692-88

IS STAG, informační portál ZČU, anotace předmětu, kde je možné získat i další bližší informace [cit. 2012-02- 05]. Dostupné z: <[https:// portal.zcu.cz/](https://portal.zcu.cz/)> .

JIRÁSEK, Ivo. Vymezení pojmu ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA [online]. c2004, [cit.2012-03-31]. Dostupné z : <<http://www.artefiletika.cz/modules/articles/article.php?id=65>> .

KOLEKTIV MUZEA, Muzeum a hrad [online]. c2009, [cit.2012-01-16]. Dostupné z : < <http://www.muzeum.strakonice.eu/index1.php> > .

VOCÍLKOVÁ, Lenka. Buzu: Skrz ateliér hledím na hvězdy [online]. c2009, [cit.2012-01-16]. Dostupné z : <<http://www.sedmicka.cz/tabor/clanek/buzu-skrz-atelier-hledim-na-hvezdy-75357>>.

WIKIPEDIA. Temperament [online] [cit.2012-01-16]. Dostupné z : <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Temperament>>.

Resumé

This thesis is focused on the preparation of a gallery animation for one specific exhibition and was realized with three groups of participants. The animation program was created on the basis of theoretical training and experience from realization of gallery animations at Department of Arts of the University of West Bohemia in Plzen under the leadership of Mgr. Stybrova and PaedDr. Podlipsky, PhD.

The obtained experience is analyzed based on the reflective evaluations of individual realizations of gallery animations. The confrontation of conclusions from theoretical training with experience from the realizations in the Museum of the Otava River Region in Strakonice themselves is the basis of this analysis. The thesis includes the comparison of not only the preparations but also of the realizations of the animations during the studies with the preparation and realization of the animations themselves.

Realizations of gallery animations using the artephiletics method met the objective of spreading the art in the region. The follow-up questionnaire results showed their positive impact for all participants.

The thesis conclusions support the implementation of gallery animations as an innovative education method in schools.

Seznam příloh:

Příloha A, list I

Fotky z vernisáže – Obr. 1 – 6

Příloha B, list II - IX

Scénář lektora animačního programu

Příloha C, list X - XI

Vybraná díla z expozice – Obr. 7 – 10

Příloha D, list XII - XIII

Metodické pomůcky – Goethův kruh barev, ukázky užité tvorby, obrázky šatů
návrhářky Blanky Matragi – Obr. 11 – 16

Příloha E, list XIV - XVI

Výtvarné práce vzniklé během animace - Obr. 17 – 28

Příloha F, list XVII

Pracovní list použitý během animace (skupina)

Příloha G, list XVIII - XX

Tvorba během animace – Obr. 29 - 39

Příloha H, list XXI - XXIII

Dotazník pro studenty

Příloha I, list XXIV - XXVI

Dotazník pro učitele

CD 1:

I. Diplomová práce - Prokopcová
(I. DP Prokopcová)

II. Hudba použitá při animacích
(II. Hudba)

III. Videozáznamy animací
(III. Videozáznam)

IV. Fotografie z animací
(IV. Fotodokumentace)

V. Vyplněné pracovní listy
(V. Pracovní listy)

VI. Vyplněné dotazníky
(VI. Dotazníky)

CD 2:

III. Videozáznamy animací
(III. Videozáznam)

Příloha A

Fotky z vernisáže

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

Obr. 6

Příloha B

Scénář animačního programu

Scénář galerijních animací

Galerie – Hrad – Muzeum středního Pootaví Strakonice

Autor výstavy - Teodor Buzu

Název výstavy – Tanec barev

Počet realizovaných animací: 3

Skupiny: Střední průmyslová škola Strakonice - Obalová technika

Cílová skupina: 3. ročník – 24.5.2011 (9:45 – 12: 15)

2. ročník – 1.6.2011 (10:45 – 13:15)

1. ročník – 23.6.2011 (10:45 – 13:15)

Délka programu: 150 min

Program je rozdělen do čtyř částí:

1. část animace - Úvod a prohlídka výstavy
2. část animace - Hrající obraz
3. část animace - Ples barev
4. část animace - Závěrečná reflexe

Cíle animace:

Cílem animace je vyvolat a odhalit expresivní představy prožitků a zkušeností studentů a zhmotnění těchto představ prostřednictvím praktických úkolů. Získání informací o výstavě a autorovi a zejména audiovizuální kontakt s vystavovanými díly a reprodukovanou hudbou bude směřovat k rozvinutí tvořivosti a dovednosti. K dílčím cílům animace patří získání teoretických vědomostí, kde dílo autora zprostředkuje pochopení pojmu užitná tvorba a rozdílů mezi užitnou tvorbou a volnou tvorbou. Naplněním artefietického cíle je interpretace prožitků při závěrečné reflexi jejich vlastní tvorby s cílem opírat se o soustavu svých prekonceptů.

1. část animace - Úvod a prohlídka výstavy

Přivítání:

Odložení věcí do šatny.

Od studentů bude vybíráno menší vstupné v hodnotě 20 Kč.

Přivítání studentů na výstavě a představení galerie (Muzeum středního Pootaví Strakonice), představení jednotlivých místností (Mazhaus, Jelenka a nová výstavní síň) a seznámení o chování se v galerii. Přivítání probíhá v Mazhausu.

„Dobrý den, rádi bychom vás přivítali na dnešní galerijní animaci v Muzeu středního Pootaví. Jmenuji se Katka Prokopcová, ale určitě mě už všichni znáte od vás ze školy, když jsem tam chodila na praxe a toto je má kolegyně Pavla Malinová, kterou již také znáte. Ještě bych vám ráda představila Pavla Koubka, který je kurátorem této výstavy, a který nám umožnil animace realizovat. Chtěla bych vám připomenout, že určitě víte jak se na výstavě chovat, že se nemáte dotýkat obrazů, že máte dávat pozor, aby nic jste neshodili nebo nezničili“

Čas: cca 5 min.

Otázky: *Byli už jste někdy tady v muzeu na výstavě?*

Víte, na jakou výstavu jste přišli?

Výstava: Tanec barev

Autor výstavy: Teodor Buzu

Výstava představuje obrazy Teodora BUZU, s názvem Tanec barev. Autor pochází z Moldávie a od roku 1987 žije v Táboře. Značnou část výstavy Teodora tvoří akvarely. Akvarelová technika je nekompromisní hlavně tím, že se dá těžko přemalovat nepovedený detail nebo celý obraz. Na první dojem akvarelové kompozice Theodora působí abstraktně, ale většinou jsou do něj vpleteny přírodní anebo figurální motivy, které sdělují určitý reálný zážitek umělce. Použití velkých formátů (dosahujících rozměry 70x100cm), což vůbec nevidíme často u ostatních autorů akvarelu a v Čechách se toho odváží jen Theodor. Dále se autor zabývá kromě akvarelu a olejomalby také malováním na hedvábí a na sklo. Autor výstavy získal velkou řadu ocenění, jak v České republice, tak i ve světě. Je také účastníkem 93 kolektivních a 61 autorských výstav.

Čas: cca 5 min.

Prohlídka výstavy:

Studentům nechám 15 minut na prohlídku celé výstavy. Během prohlídky dostanou úkol najít obraz, se kterým budeme dále pracovat v druhé části animace. Studentům budou řečeny nápovědy, podle kterých se pokusí obraz najít a po nalezení se soustředí na vlastní pocity z obrazu.

„Teď vám necháme 15 minut na prohlídku celé výstavy, a při procházení výstavy máte za úkol najít obraz, u kterého se po nalezení soustředíte na to, jak na vás pocitově působí. K nalezení obrazu vám povím pár nápověd a vše si zapamatujte, protože to budeme potřebovat v průběhu animace“

Nápovědy: *Obraz byl namalován v roce 2005. Tento obraz byl vytvořen technikou akvarelu. Jeho název vyznačuje stav mořské hladiny v ranních hodinách. Tento obraz je také hlavním mottem výstavy.*

„Všichni se poté sejdeme vedle v místnosti, kde se posadíme na polštáře.“

Poté se sejdeme, v místnosti zvané Jelenka, kde se všichni posadí do kruhu na připravené polštáře. V kruhu požádám studenty, aby si každý vylosoval z krabičky jednu kartičku, na kterou napíše své jméno či přezdívku. Dle značky na papírku se studenti rozdělí k dané animátorce. Papírek se jménem si nalepí na viditelné místo.

„Než začneme tak si vylosujte lísteček, na který napíšete své jméno a nalepíte si ho na tričko. Podle barvy na jmenovce hned poznáte, do jaké skupiny patřit, buď ke mně, nebo k Pavle. Potom vám řeknu, kdy se rozdělíme.“

Otázky: *Máte představu, co se teď bude dít?*

Seznámím studenty s obsahem animačního programu. Studenti si mezitím udělají představu o tom, co je bude čekat. Poté pochopí, že je nečeká nic složitějšího, ale že to bude zábavné a i poučné.

Před začátkem druhé části animace se zaměříme na to, co studenti vědí o barvě, jaké jsou tři základní barvy ve výtvarné tvorbě, jak barvy působí na lidi a co o nás barvy mohou říct, například jakou máme povahu.

„Před první částí animace si něco povíme o barvě.“

Otázky: *Jaké jsou tři základní barvy ve výtvarné tvorbě?
Jak na vás působí barvy?*

Míchání barev

Práce s barvou bývá mnohdy základem úspěchu. Vazby mezi barvami a vznikající souvislosti popsal už slavný německý básník Johann Wolfgang Goethe a vytvořil pomůcku tzv. Goethův kruh barev. Ta ukazuje harmonickou vazbu jednotlivých barev. Základní barvy jsou žlutá, modrá, červená a ostatní odstíny vznikají jejich mícháním. Barvy dále můžeme dělit na teplé a studené. Mezi teplé barvy řadíme žlutou, oranžovou, červenou, hnědou a mezi studené barvy řadíme modrou, fialovou a zelenou. Můžeme také pracovat s různými odstíny jedné barvy. Další možnou kombinaci poskytuje použití neutrálních barev (bílá, šedá, černá) s barvami pestrými a výraznými.

.Čas: cca 20 min.

„Druhá část animace se jmenuje *hraje* obraz.“

2. část animace - „Hraje obraz“

- **Zadání úkolu**
- **Poslech hudební ukázky**
- **Tvorba**
- **Reflexe**

Cíl: Studenti si rozvíjí abstraktní myšlení a vnímání barev

Metoda: Individuální forma, barevná nefigurální malba, diskuze, výklad, interpretace obrazů

Mimo předmětové souvislosti:

Hudební výchova – poslech hudby

Psychologie – prožitková složka

Čas: celková doba aktivity je 40 minut

Pomůcky: čtvrtky A4, papír, tužka, vodové barvy, štětce, kelímek

Studenti se společně podívají na konkrétní obraz, který je instalován na výstavě v prostoru Jelenky. Obraz je vybrán pocitově pozitivní, veselý a velká barevnost. Poté budou studenti rozděleni na dvě skupiny, ale stejně každý bude pracovat sám. V každé skupině bude dána reprodukce obrazu, ze které na papír vypíší pouze hesly, jak na ně obraz pocitově působí. Poté vytvoří vlastní obraz, který bude namalován pouze z toho, co si každý hesly napsal na papír. Obraz bude vyjádřen barevnou nefigurální malbou. Rozdíl ve skupinách bude v tom, že jedna skupina bude k obrazu vnímat pozitivní hudbu, a ta druhá skupina bude k obrazu vnímat negativní hudbu. Proto skupiny také budou rozděleny v prostorech Jelenky a nové výstavní sítě, aby se skladby mezi sebou nerušily. Z důvodu rozdělení studentů do dvou skupin jsem si na výpomoc přivedla kolegyni studující se mnou na škole.

Hudbu jsem pocitově negativní vybrala skladbu *Apocalyptica* a pocitově pozitivní skladbu od Enya.

„Teď se všichni společně podíváme na obraz, který jste měli za úkol najít při prohlídce: TAK KTERÝ TO BYL? Ano byl to tento obraz..... A ještě jednou se na obraz soustředte, jak na vás pocitově působí.“

Teď se rozdělíme do skupin podle jmenovek, žlutá skupina odchází s Pavlou do vedlejší místnosti a červená skupina zůstane tady se mnou.“

Skupiny jsou už rozdělené:

Tak teď tady máte reprodukci tohoto obrazu a pustím vám hudbu, kterou budete také vnímat, a každý máte chvíli na to sepsat v heslech vaše pocity z obrazu a hudby. A až to budete mít, tak z hesel, co jste si napsali na papír, namalujete svůj vlastní barevný obraz. ROZUMÍTE ZADÁNÍ? Máte na to tak 20 min. “

Zadání úkolu: Vaším úkolem je:

- d) Zaměřit se na konkrétní obraz, při kterém budete vnímat hudbu.
- e) Vypíšete pouze hesly, jak na vás obraz společně s hudbou působí.
- f) Poté své vlastní pocity, které jste si hesly vypsalí na papír, vyjádříte barevnou nefigurální malbou.

Reflexe:

Reflexe bude probíhat společně v prostorách Jelenka

V reflexi se zaměříme na všechny položky, které se týkají obrazu, napsaného textu na obraz a na výtvarné zpracování z prožitku propojením prostřednictvím obrazu s hudbou. Dále se podíváme, jaké budou rozdíly mezi skupinami, když každá ze skupin měla pocitově odlišnou hudbu.

Studenti v reflexi rozvíjejí slovní zásobu a učí se interpretovat výtvarné díla.

Povaha a význam barev

žlutá - povzbuzuje, osvobozuje, přináší uvolnění, pocit souladu, harmonie, působí vesele a otevřeně

oranžová - je slavnostní, vyvolává pocit radosti, je spojena s představou slunce, tepla, bohatství, zlata, úrody

červená - vzrušující, energická, prudká až náruživá, silná, mocná, spojená s představami ohně, krve, nebezpečí, lásky

šedá - netečná, smutná, spojená s představou chudoby a pokor

bílá - neurčitá, nejistá, spojená s představou nevinnosti a čistoty

černá - barva vzdorného protestu, zlého tajemství, nicoty, smrti

zelená - je spojována s čichem, znamená city, emoce, je spojována se srdcem

tmavomodrá - klidná, vážná až skličující, barva dálek, hloubky, rozjímání a smutku

Barvy temperamentu

Rozdělení temperamentů pochází už z doby antického Řecka (Hippokratova teorie tělních tekutin), kde byl každý typ dáván do souvislosti s nadbytkem určité "životní šťávy": Sangvinik - krev, choleric - žluč, flegmatik - sliz, melancholik - černá žluč.

Žluta: bezstarostné a radostné jednání sangvinika

Červená: aktivní činnost cholerika

Zelená: klidné a rozvážné chování flegmatika

Modrá: přemýšlivé a zasněné jednání melancholika

„Tak teď máte 10 minut přestávky, a poté se sejdeme opět tady na polštářích.“

Přestávka 10 minut

3. část animace - „Ples barev“

- **Zadání úkolu**
- **Vytvoření šatů**
- **Pomalování šatů**
- **Choreografie tance**
- **Reflexe – ukázky ostatním**

Cíl: Rozvoj kreativity, fantazie, rozvoj spolupráce a komunikace v kolektivu

Metoda: Skupinová tvorba, komunikace, originalita, reflektivní dialog

Mimo předmětové souvislosti:

Osobnostní a sociální výchova - komunikace a spolupráce v týmu

Psychologie - schopnost empatie

Dramatická výchova – tanec

Čas: celková doba trvání je přibližně 55 minut

Pomůcky: bavlněná látka, vodové barvy, tempery, štětce, kelímek, papíry, tužky, provázky

Před zadáním úkolu, se studenti rozdělí do 3 skupinek podle toho, kolik bude studentů. Rozdělí se podle jejich rozhodnutí, s kým se jim bude dobře spolupracovat. Předpokládám, že se tím vyhnou problémům, které by mohly vzniknout, kdybych studenty sama rozdělila. Studenti ve třídách mají různé skupinky, a tak vím, že kdybych je rozdělila sama, tak v zadané práci nebudou společně spolupracovat, anebo vytvoří mizernou práci. Proto vím, že když se rozdělí sami do skupin, tak budou pracovat lépe a vzniknou zajímavé práce.

„Třetí část animace se jmenuje ples barev.“

„A teď vás chci požádat, abyste se rozdělili do tří skupinek.“

Studenti se ve skupinách pokusí přijít na to, jaké jsou rozdíly technik dekorativní užité tvorby a tvorby volné. Všechny jejich nápady zaznamenají do pracovních listů, které společně projdeme před autorovo volnou tvorbou. U dekorativní užité tvorby budou ukázky vytvořených šátků, kravat, které jsou malované na hedvábí. Volná tvorba bude ukázána na hedvábí, které autor bude vystavovat na výstavě. Z důvodu drahého hedvábí

si studenti malování vyzkouší na bavlněné látce.

„Tak když jste teď v těch skupinkách, tak každá skupina dostanete desky s papírem. Na papíru máte otázky, na které teď odpovíte, a pak si to všichni společně projdeme u autorova hedvábí“

U hedvábí:

*„Tak stojíme před autorovo hedvábím, a tak si projdeme, co jste napsali. 1...2...3....
Chci vám ukázat pár obrázku (obrázky Matragi) co to je víte? A tím už vám napovídám, co budeme vytvářet.*

Teď si každý zástupce vylosuje obrázek, a tam bude vaše místo pro další tvorbu. “

Užité umění

užité umění neboli také aplikované je termín používaný pro umělecké prvky obsažené ve věcech každodenní potřeby, průmyslových a strojních výrobcích, které je tak člověku činí příjemnější při jejich použití a rozvíjejí jeho fantazii. Výtvary užitého umění lidé užívají v každodenním životě.

Volná tvorba

závisí na fantazii, představivosti člověka a samostatnosti. Volná tvorba je nezávislá na tématu a na volnosti vyjádření.

Zadání úkolu: Vaším úkolem je:

- a) Ve skupině sepíšete, čím se vyznačuje pomocí pojmů, a co charakterizuje volná tvorba autora.

- b) „Představte si, že jste módní návrháři a chcete vytvořit ty nejoriginálnější šaty inspirované umělcovo volnou tvorbou.(Proto budete tvořit předtím jeho obrazem)“

Reflexe:

Na konci této činnosti bude probíhat hromadná reflexe. Zde se skupinami zhodnotíme jednotlivé výtvary nejoriginálnějších šatů v podobě nacvičeného tanečního vystoupení.

„Tak teď každá skupina představí své nejoriginálnější šaty.“

4. část animace - závěrečná reflexe

- **ověřování znalostí (barva, užitá tvorba, volná tvorba)**
- **zhodnocení vlastních zážitků, spolupráce, úkolů**
- **oznámkování animace**

cíl: Studenti zhodnotí své zážitky z animace

metoda: diskuse, výklad

čas: předpokládaná doba trvání je 15 minut

Reflexe probíhá v tzv. kruhu bezpečí. Každý student odpoví na jednu otázku a slovo předá dál.

Otázky k reflexi:

Jak se vám pracovalo? Která aktivita se vám nejvíce líbila?

Jak se vám líbila výstava?

Zaujalo vás nějaké dílo?

Na závěr bych vás chtěla poprosit, abyste na prstech ruky ukázali, jak se vám dnešní animace líbila? Známkování je stejné jako ve škole, od jedničky do pětky.

„Ted' už se s vámi rozloučím, děkuji, že jste přišli a vytvořili jste zajímavé díla.“

Příloha C

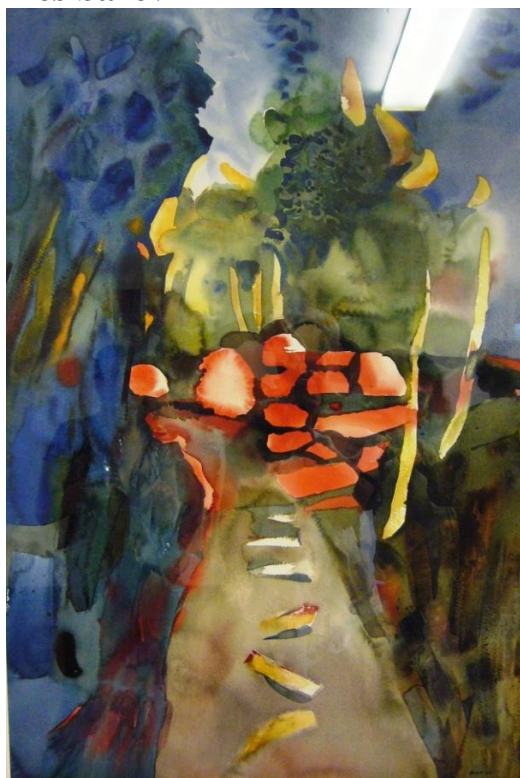
Vybraná díla z expozice

Hrající obraz

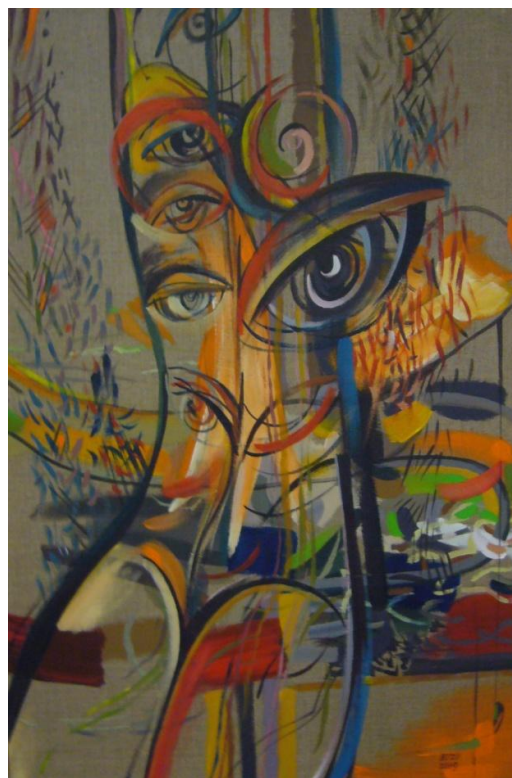

Obr. 7

Ples barev

Obr. 8

Obr. 9

Obr. 10

Příloha D

Metodické pomůcky – Goethův kruh barev, obrázky šatů návrhářky
Blanky Matragi

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

Obr. 14

Obr. 15

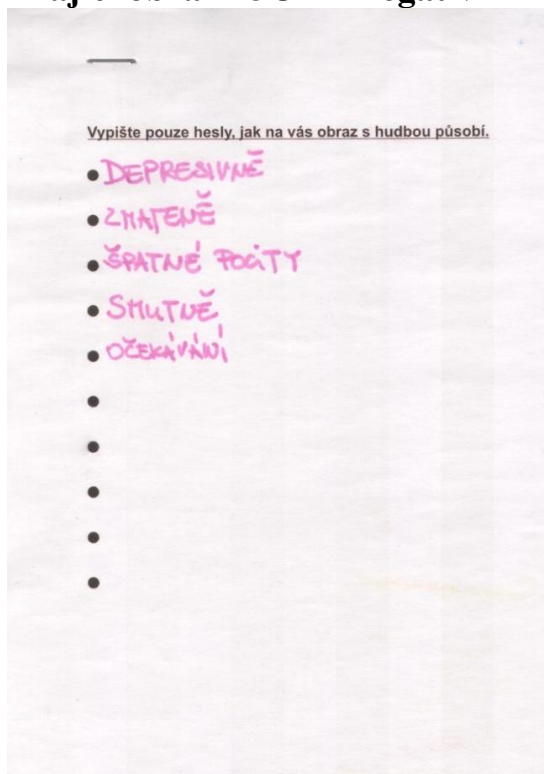
Obr. 16

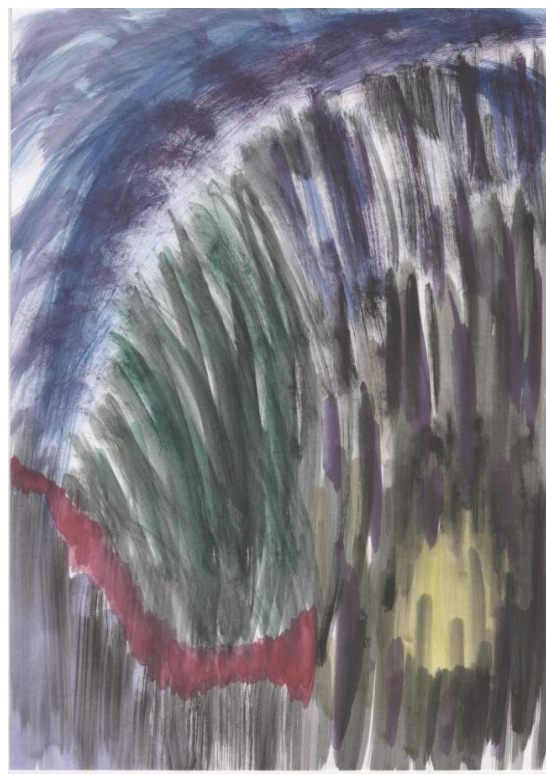
Příloha E

Výtvarné práce vzniklé během animace

Hrající obraz - 3OT – negativní

Obr. 17

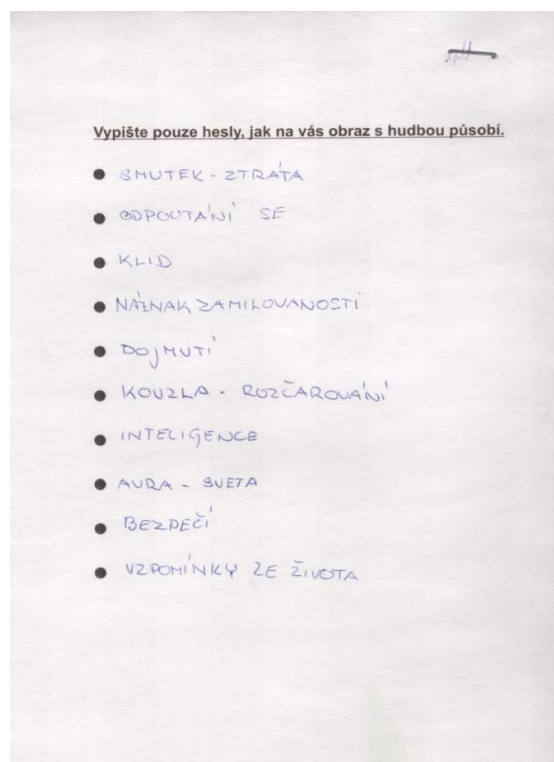

Obr. 18

pozitivní

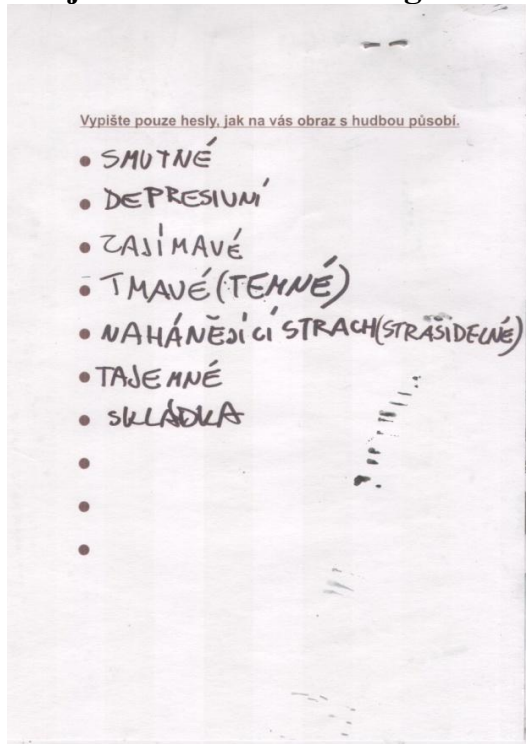

Obr. 19

Obr. 20

Hrající obraz – 2OT – negativní

Obr. 21

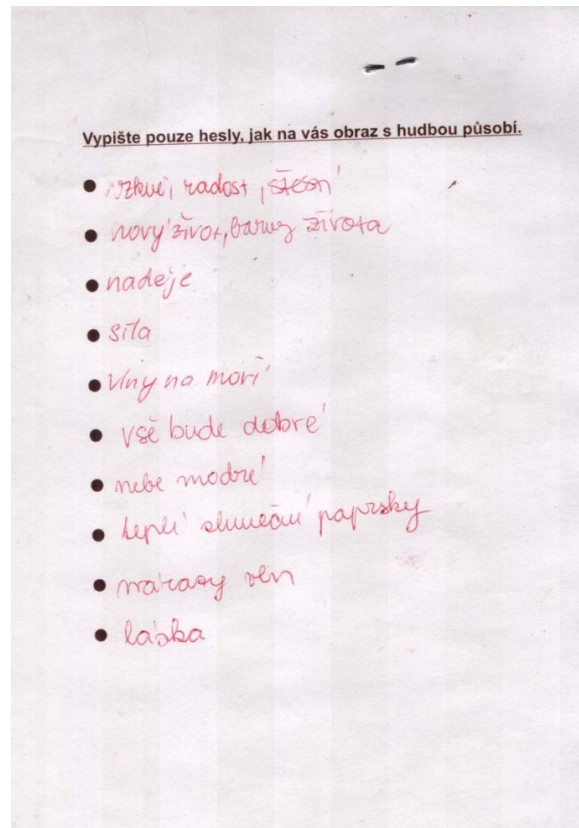

Obr. 22

pozitivní

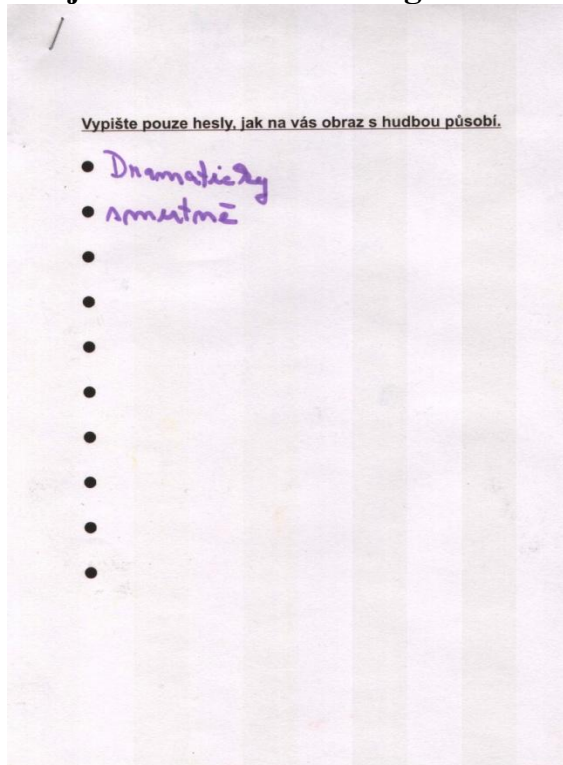

Obr. 23

Obr. 24

Hrající obraz – 1OT – negativní

Obr. 25

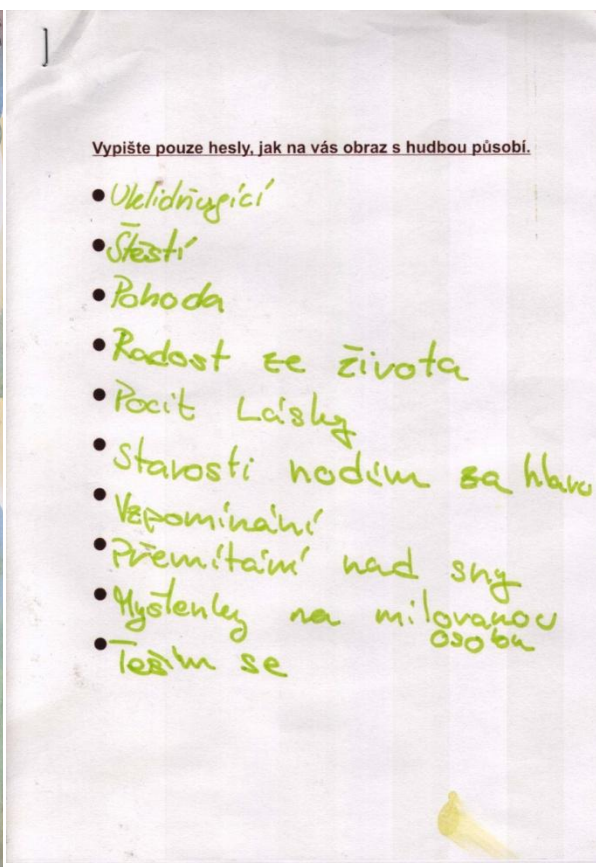

Obr. 26

pozitivní

Obr. 27

Obr. 28

Příloha F

Pracovní list použitý během animace (skupina)

PRACOVNÍ LIST

(skupina)

1. Vysvětlete, jaký je rozdíl mezi užitou tvorbou a volnou tvorbou:

.....

.....

.....

.....

.....

2. Napište 3 – 5 příkladů užití tvorby:

-
-
-
-
-

3. Hesly vysvětlete, čím se vyznačuje volná tvorba autora:

-
-
-
-
-

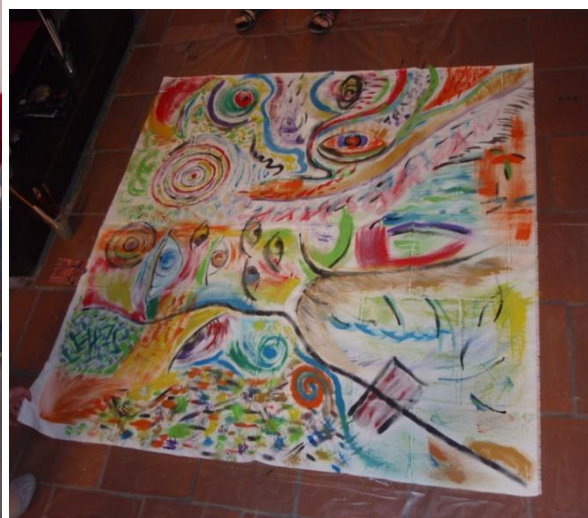
Příloha G

Tvorba během animace

Ples barev – 3OT

Obr. 29

Obr. 30

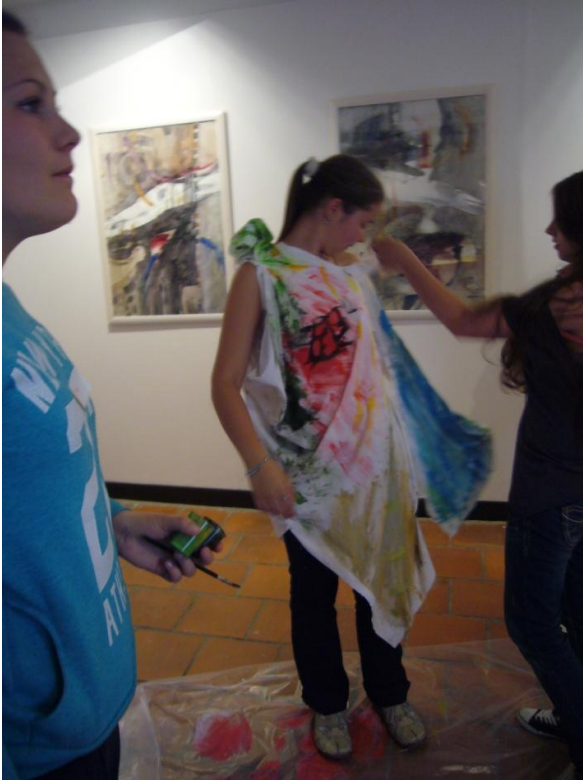

Obr. 31

Obr. 32

Ples barev – 2OT

Obr. 33

Obr. 34

Obr. 35

Obr. 36

Ples barev – 1OT

Obr. 37

Obr. 38

Obr. 39

Příloha H

Dotazník pro studenty

DOTAZNÍK PRO STUDENTY TÝKAJÍCÍ SE GALERIJNÍCH ANIMACÍ

Pohlaví: žena X muž

Třída:

Věk:

1. Z vypsanych charakteristik zaškrtněte správnou odpověď, kterou lze vztahovat k pojmu GALERIJNÍ ANIMACE:

- Výtvarná činnost	☐ ANO	☐ NE
- Prožitková forma	☐ ANO	☐ NE
- Představování výtvarných děl ve škole	☐ ANO	☐ NE
- Vzdělávací forma	☐ ANO	☐ NE
- Počítačové programy	☐ ANO	☐ NE
- Galerijní knihovna	☐ ANO	☐ NE
- Doprovodná součást výstav	☐ ANO	☐ NE
- Animační prezentace	☐ ANO	☐ NE
- Výstava s průvodcem	☐ ANO	☐ NE
- Aktivity probíhající přímo na výstavě	☐ ANO	☐ NE

Návrat ke galerijním animacím, co vše si z připraveného programu pamatujete:

2. Vzpomenete si, na jméno autora a název výstavy?

.....

3. Vzpomenete si, jak se jmenoval obraz, který jste hledali při prohlídce výstavy, a který byl hlavním mottem výstavy?

- a) Moře
- b) Příliv
- c) Odliv

4. Napište, co si pamatujete z prvního úkolu animace, který se jmenoval „Hrající obraz“:

.....
.....
.....
.....
.....

5. Napište, co si pamatujete z druhého úkolu animace, který se jmenoval „Ples barev“:

.....
.....
.....
.....
.....

V průběhu galerijní animace jste se dozvěděli některé pojmy a poznatky:

6. Vzpomenete si, co znamená UŽITÁ TVORBA?

- a) termín používaný pro umělecké prvky obsažené ve věcech každodenní potřeby
- b) je nezávislá na tématu a na fantazii a volnosti vyjádření
- c) výtvary se nepoužívají v každodenním životě

7. Vzpomenete si, na tři základní barvy ve výtvarné tvorbě?

.....

8. Vzpomenete si, na některé barvy, které na vás pocitově působily?

.....
.....

Otázky po realizaci galerijních animací:

9. S galerijními animacemi mám osobní zkušenosti?

- a) pozitivní
- b) negativní
- c) nevím

10. Zúčastnili byste se, nějaké další galerijní animace?

ANO   NE

11. Byli jste od té doby, na nějaké další výstavě?

ANO   NE

V případě ANO napište a na kterou?

.....
.....

Příloha I

Dotazník pro učitele

DOTAZNÍK PRO UČITELE TÝKAJÍCÍ SE GALERIJNÍCH ANIMACÍ

1. Z vypsaných charakteristik zaškrtněte správnou odpověď, kterou lze vztahovat k pojmu GALERIJNÍ ANIMACE:

- Výtvarná činnost	☐ ANO	☐ NE
- Prožitková forma	☐ ANO	☐ NE
- Představování výtvarných děl ve škole	☐ ANO	☐ NE
- Vzdělávací forma	☐ ANO	☐ NE
- Počítačové programy	☐ ANO	☐ NE
- Galerijní knihovna	☐ ANO	☐ NE
- Doprovodná součást výstav	☐ ANO	☐ NE
- Animační prezentace	☐ ANO	☐ NE
- Výstava s průvodcem	☐ ANO	☐ NE
- Aktivity probíhající přímo na výstavě	☐ ANO	☐ NE

2. Zúčastnila jste se někdy osobně na galerijní animaci nikoli jako učitel?

ANO   NE

3. Spolupracuje škola s nějakou výtvarnou institucí (galerií, muzeem)?

ANO   NE

V případě ANO napište s jakou?

.....

4. Dostáváte jako škola nabídky ze strany galerií, muzeí na různé projekty nebo výstavy?

ANO   NE

5. Galerijní animace považují za pozitivní / negativní pro studenty, protože:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Galerijní animace považují za pozitivní / negativní pro učitele, protože:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Byly pro Vás inspirativní aktivity při galerijní animaci?

ANO   NE

V případě ANO napište v čem?

.....
.....
.....

8. Zúčastnili byste se, nějaké další galerijní animace?

ANO   NE

9. **Byli jste od té doby, na nějaké další výstavě?**

ANO   NE

V případě ANO napište a na kterou?

.....